

VENDIM
Nr. 37, datë 25.6.2014

**PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR
ORGANIZIMIN DHE FUNKSIONIMIN E
KOMITETIT KOMBËTAR TË SISTEMIT TË
PAGESAVE”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 3, paragrafi 4, shkronja “dh”, nenit 43, shkronja “c” të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; të nenit 4 të ligjit nr. 133/2013, datë 29.4.2013, “Për sistemin e pagesave”, me propozimin e Departamentit të Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financës, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Miratimin e rregullore “Për organizimin dhe funksionimin e Komitetit Kombëtar të Sistemit të Pagesave”, sipas tekstit bashkëlidhur vendimit.

2. Me zbatimin e vendimit ngarkohet Departamenti i Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financës në Bankën e Shqipërisë.

3. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit për publikimin e rregullore në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë dhe në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë.

KRYETARI
Ardian Fullani

RREGULLORE

**MBI ORGANIZIMIN DHE FUNKSIONIMIN E
KOMITETIT KOMBËTAR TË SISTEMIT TË
PAGESAVE**

Neni 1
Objekti

Objekti i rregullore është përcaktimi i qëllimit, funksioneve, detyrave, përbërjes, si dhe rregullave të organizimit dhe funksionimit të Komitetit Kombëtar të Sistemit të Pagesave, si organ kolegjal këshillimor.

Neni 2
Baza juridike

Komiteti krijohet dhe funksionon në bazë të akteve të mëposhtme:

- a) ligjit nr. 133/2013, datë 29.4.2013, “Për sistemin e pagesave”;
- b) ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; dhe
- c) akteve nënligjore të Bankës së Shqipërisë.

Neni 3
Qëllimi

Komiteti ka qëllim që nëpërmjet veprimtarisë së tij, të mbështesë dhe të kontribuojë në rritjen e sigurisë, qëndrueshmërisë dhe efikasitetit të sistemit kombëtar të pagesave në Shqipëri, në përmbushje të objektivit ligjor të Bankës së Shqipërisë për të nxitur funksionimin normal të sistemit të pagesave.

Neni 4
Përbërja

1. Komiteti përbëhet nga anëtarët me të drejtë vote, si më poshtë:

- a) Zëvendësguvernatori i Parë i Bankës së Shqipërisë, në cilësinë e Kryetarit të Komitetit;
- b) Drejtori i Departamentit të Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financës në Bankën e Shqipërisë, në cilësinë e Zëvendëskryetarit të Komitetit;
- c) Një përfaqësues nga Kabineti i Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë, në cilësinë e anëtarit;
- d) Drejtori i Departamentit të Mbikëqyrjes në Bankën e Shqipërisë, në cilësinë e anëtarit;
- e) Një përfaqësues në nivel ekzekutiv nga Ministria e Financave, në cilësinë e anëtarit;
- f) Një përfaqësues në nivel ekzekutiv nga Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, në cilësinë e anëtarit;
- g) Një përfaqësues në nivel ekzekutiv nga Ministria e Inovacionit dhe Administratës, në cilësinë e anëtarit;
- h) Një përfaqësues në nivel ekzekutiv nga Ministria e Punëve të Brendshme, në cilësinë e anëtarit;
- i) Një përfaqësues në nivel drejtues nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, në cilësinë e anëtarit;
- j) Kryetari i Shoqatës së Bankave, në cilësinë e anëtarit;
- k) Kryetari i Komitetit të Pagesave pranë Shoqatës Shqiptare të Bankave, në cilësinë e anëtarit.

2. Në mbledhjen e Komitetit marrin pjesë, edhe:

- a) Sekretariati i Komitetit, i përbërë nga të paktën një punonjës i Departamentit të Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financës dhe i Departamentit Juridik në Bankën e Shqipërisë, në cilësinë e pjesëmarrësve pa të drejtë vote; dhe
- b) Sekretari i Përgjithshëm i Shoqatës Shqiptare të Bankave, në cilësinë e pjesëmarrësit pa të drejtë vote.

3. Në mbledhjen e Komitetit, në varësi të tematikave të përcaktuara në rendin e ditës, mund të marrin pjesë si vëzhgues aktorë të tjerë kryesorë të sistemit të pagesave dhe infrastrukturës së tregjeve financiare të tillë si: institucione financiare jobanka që operojnë në fushën e pagesave apo të transferimit të parave, shoqëritë utilitare, shoqëritë e telekomunikacionit, përfaqësues të Dhomës së Tregtisë dhe Industrisë Tiranë, përfaqësues të

Autoritetit të Konkurrencës, ekspertë të huaj të fushës së sistemeve apo shërbimeve të pagesave etj.

4. Sekretariati i Komitetit, në rastet e përcaktuara në pikën 3 të këtij neni, me propozimin e të paktën një anëtari dhe/ose dërgimin e kërkesës nga subjekti i interesuar në adresën elektronike komiteti@bankofalbania.org, dhe me miratimin e drejtuesit të mbledhjes, kujdeset për komunikimin në kohë të arsyeshme të këtij vendimi të subjekti i interesuar për të marrë pjesë, në mënyrë që të garantohet pjesëmarrja në kohë. Personi i ftuar nuk ka të drejtë vote në mbledhjen e Komitetit.

5. Çdo anëtar i Komitetit, në varësi të tematikës së seancës, mund të shoqërohet në mbledhje nga një ose disa nëpunës nga institucioni që përfaqëson, duke njoftuar paraprakisht Sekretariatit, i cili përcjell informacionin pranë drejtuesit të mbledhjes. Nëpunësi/it shoqëruar nuk ka të drejtë vote në mbledhjen e Komitetit.

6. Anëtarët e Komitetit përcaktohen nga institucionet pjesëmarrëse në këtë Komitet, me kërkesë të Bankës së Shqipërisë.

7. Përbërja e Komitetit mund të rishikohet në varësi të zhvillimeve të tregut dhe objektivave të përcaktuar në fushën e sistemit të pagesave.

Neni 5 Funksionet

1. Për realizimin e qëllimit të përcaktuar në nenin 3 të rregullores, Komiteti ushtron funksionet e mëposhtme:

a) këshillon kryesisht organet vendimmarrëse të Bankës së Shqipërisë për çështje të sistemit të pagesave dhe të përdorimit të instrumenteve të pagesave;

b) këshillon organet vendimmarrëse të Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare për çështje të licencimit dhe të mbikëqyrjes së sistemit të shlyerjes së titujve dhe të shtëpisë së klerimit të titujve;

c) këshillon institucionet pjesëmarrëse për çështje në lidhje me sistemet dhe instrumentet e pagesave;

d) këshillon institucionet pjesëmarrëse me qëllim promovimin dhe standardizimin e proceduarve dhe sistemeve të pagesave;

e) harton pozicione të përbashkëta, deklarata dhe udhëzime, me aktorët e tregut, për çështje strategjike të sistemeve të pagesave dhe të shlyerjes;

f) nxit dhe lehtëson bashkëpunimin e nevojshëm ndërmjet palëve të interesuara në fushën e sistemit të pagesave dhe infrastrukturës së tregjeve financiare;

g) identifikon nevojat infrastrukturore dhe juridike në fushën e sistemit të pagesave duke dhënë rekomandime/sugjerime, si dhe sipas rastit ngre grupe pune, të cilat mbështesin procesin vendimmarrës të Komitetit për këto qëllime;

h) analizon dhe diskuton inovacionet dhe

praktikat/standardet më të mira ndërkombëtare në fushën e sistemit të pagesave duke vlerësuar rast pas rasti mundësinë e zbatimit të tyre në tregun shqiptar, si dhe ndikimet që krijohen në treg nga implementimi i tyre;

i) informon dhe diskuton me institucionet pjesëmarrëse, si dhe me aktorët e tregut financiar, mbi të rejat e fundit në fushën e përafrimit të legjislacionit të Bashkimit Evropian;

j) harton politika/strategji me qëllim që të mbështesë rritjen e sigurisë, qëndrueshmërisë dhe efikasitetit të sistemit kombëtar të pagesave në Shqipëri, duke përcaktuar objektivat dhe duke monitoruar dhe vlerësuar ndikimin që ata kanë në treg, si dhe zbatimin e tyre;

k) bashkëpunon, direkt apo indirekt, me autoritete vendase apo të huaja, me qëllim shkëmbimin e informacioneve apo bashkërendimin e veprimtarive që lidhen me fushën e sistemit të pagesave në bazë të memorandumëve të bashkëpunimit të lidhura me këto autoritete; dhe

l) çdo lloj funksioni tjetër që i shërben qëllimit ligjor të krijimit të tij.

2. Komiteti përgatit dhe publikon në faqen zyrtare të internetit të Bankës së Shqipërisë një informacion përmbledhës të veprimtarisë së tij bazuar në mbledhjet e kryera gjatë periudhës.

Neni 6 Mbledhja

1. Komiteti mblidhet si rregull të paktën 2 (dy) herë në vit, si dhe me kërkesë të anëtarëve me të drejtë vote, të përcaktuar në nenin 4, pika 1, sa herë që gjykohet e nevojshme.

2. Mbledhja e Komitetit drejtohet nga Kryetari dhe në rast se kryetari mungon ose është në pamundësi për të ushtruar kompetencat, zëvendëskryetari merr dhe ushtron kompetencat e tij.

3. Komiteti, mblidhet nëse janë të pranishëm më shumë se gjysma e anëtarëve. Në rast pamundësie pjesëmarrjeje, anëtarët i komunikojnë paraprakisht Sekretariatit, përfaqësuesin e tyre, i cili merr pjesë në mbledhje pa të drejtë vote.

4. Pjesëmarrësit në mbledhje i përcjellin zhvillimet e mbledhjes nivelit drejtues të institucionit të cilin përfaqësojnë.

Neni 7 Kompetencat e Kryetarit

Kryetari i Komitetit ushtron kompetencat e mëposhtme:

a) drejton mbledhjen;

b) cakton ditën e mbledhjes;

c) miraton rendin e ditës për çdo mbledhje, të përgatitur nga Sekretariati, me propozime kryesisht nga

Departamenti i Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financave, dhe/ose çështje të propozuara nga anëtarët;

d) miraton pjesëmarrjen e përfaqësuesve të subjekteve të interesuara sipas pikës 3 të nenit 4 të rregullores;

e) nënshkruan vendimet e Komitetit; dhe

f) orienton në përgjithësi veprimtarinë e punës së Komitetit, për realizimin e qëllimit të tij.

Neni 8

Kompetencat e Sekretariatit

1. Sekretariati i Komitetit ushtron detyrat e mëposhtme:

a) mbledh propozimet, përgatit rendin e ditës për mbledhjen dhe e dërgon për miratim pranë Kryetarit të Komitetit;

b) përgatit shkresat dhe dokumentacionin e nevojshëm për organizimin e mbledhjes;

c) vë në dispozicion të çdo pjesëmarrësi rendin e ditës të shoqëruar me materialet përkatëse, të paktën 10 (dhjetë) ditë pune para ditës së mbledhjes;

d) mban procesverbalin e mbledhjes, i cili miratohet nga Komiteti në një periudhë kohore të arsyeshme për përmbushjen e procedurave, pas zhvillimit të mbledhjes. Procesverbali përmban të paktën:

i) datën dhe orën e zhvillimit të mbledhjes;

ii) emrat e të gjithë pjesëmarrësve në mbledhje (drejtuesin, anëtarët, të ftuarit etj.);

iii) çështjet që shqyrtohen dhe, nëse është rasti, konfidencialitetin e tyre, të përcaktuara nga Komiteti;

iv) llojin dhe burimin e materialeve që paraqiten në mbledhje për shqyrtim;

v) personat që diskutojnë dhe objektin e diskutimit të tyre;

vi) propozimet që kalojnë për votim;

vii) kryerjen ose jo të votimit dhe rezultatin e tij, duke përfshirë votat pro dhe kundër me argumentimet përkatëse;

viii) konkluzionet e mbledhjes;

ix) etj.

e) përgatit vendimin/ konkluzionin (propozimet/ rekomandimet/ sugjerimet) e marra nga Komiteti në të paktën 2 (dy) kopje, një prej të cilave e mban vetë dhe tjetrën ia vë në dispozicion Kryetarit për t'ia përcjellë Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë, Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë apo institucioneve të tjera, në varësi të tematikës;

f) mirëmban dhe përditëson materialet për publikim në faqen zyrtare të internetit të Bankës së Shqipërisë;

g) përgatit informacionin përmbledhës mbi veprimtarinë e Komitetit dhe e dërgon për mendim tek anëtarët, me qëllim miratimin e tij; dhe

h) çdo detyrë tjetër që i shërben mbarëvajtjes së punës së Komitetit dhe që i caktohet nga Kryetari.

Neni 9

Vendimarrja

1. Vendimet e Komitetit synohet të merren me dakordësinë e të gjithë anëtarëve. Në rast të kundërt, vendimi merret me shumicë të thjeshtë të votave të anëtarëve të pranishëm në mbledhje.

2. Vota e drejtuesit të mbledhjes është përcaktuese në ndarjen/numërimin e votave pro dhe kundër në mënyrë të barabartë. Mendimet kundër pasqyrohen në mënyrë nominative dhe të detajuar në procesverbalin e mbledhjes.

3. Vendimi i Komitetit nënshkruhet nga Kryetari, anëtarët e pranishëm dhe Sekretariati, në 2 (dy) kopje, një prej të cilave e mban Sekretariati dhe tjetrën ia vë në dispozicion Kryetarit për t'ia përcjellë Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë, Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë apo institucioneve të tjera, në varësi të tematikës.

4. Vendimet e Komitetit nuk janë detyruese për institucionet pjesëmarrëse, por kanë karakter këshilluese, bazuar në qëllimin për të cilin është krijuar ky Komitet.

Neni 10

Grupet e punës

1. Komiteti mund të vendosë që për çështje të caktuara të ngrihen grupe pune me ekspertë të fushës. Vendimi për ngritjen e grupeve të punës u dërgohet pjesëmarrësve të caktuar, në varësitë objektit që mbulon secili institucion. Institucionet përkatëse angazhohen të finalizojnë ngritjen e grupeve të përbashkëta pune, nëpërmjet akteve përkatëse.

2. Komiteti përcakton drejtuesin e grupit të punës, objektivat, afatet dhe mënyrën e raportimit pranë Komitetit.

VENDIM

Nr. 38, datë 25.6.2014

PËR MIRATIMIN E DISA NDRYSHIMEVE NË RREGULLOREN “MBI MINIMUMIN E REZERVËS SË DETYRUAR MBAJTUR NË BANKËN E SHQIPËRISË NGA BANKAT”

Në bazë dhe për zbatim të nenit 19 dhe nenit 43, shkronjat “a” dhe “c” të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; bazuar në propozimin e Departamentit të Operacioneve Monetare, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Në rregulloren “Mbi minimumin e rezervës së detyruar mbajtur në Bankën e Shqipërisë nga bankat”, miratuar me Vendimin e Këshillit Mbikëqyrës nr. 29, datë 16.5.2012, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

a) Në nenin 4 “Përkufizime”, pas shkronjës “g”, shtohet shkronja “gj” me përmbajtje si më poshtë:

“Remunerimi i tepricës në llogarinë e rezervës së detyruar” – është interesi që paguhet nga bankat për Bankën e Shqipërisë për tepricën e mbajtur në këtë llogari.

b) Në nenin 4 “Përkufizime”, shkronja “g” ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

“Remunerimi i rezervës së detyruar” – është shuma e interesit që paguhet nga Banka e Shqipërisë për bankat, për rezervën e detyruar të mbajtur nga këto të fundit në Bankën e Shqipërisë.

c) Pas nenit 12 me titull “Remunerimi i rezervës së detyruar”, shtohet neni 12/1 me titull “Remunerimi i tepricës në llogarinë e rezervës së detyruar”, me përmbajtje si më poshtë:

1. Teprica e llogarisë rezervë në lekë është diferenca e gjendjes mesatare në llogarinë rezervë së bashku me “cash në kujdestari” në periudhën e mbajtjes me rezervën e detyruar, në ditën e fundit të periudhës së mbajtjes së rezervës së detyruar, por jo më e vogël se niveli minimal i tepricës.

2. Teprica e llogarisë rezervë në valutë është diferenca e gjendjes në llogarinë rezervë me rezervën e detyruar, e llogaritur çdo ditë, por jo më e vogël se niveli minimal i tepricës.

3. Banka e Shqipërisë remuneron tepricën, në gjithë shumën e saj, vetëm në rastet kur tejkalohet niveli minimal i saj, ku si i tillë konsiderohet shuma për të cilën bankat nuk remunerohen. Si nivel minimal për rezervën e detyruar në lekë, euro dhe USD konsiderohen përkatësisht shumat 50 milionë lekë, 500,000 euro dhe 500,000.00 USD.

4. Norma e remunerimit të tepricave në llogarinë e rezervës së detyrueshme në lekë, euro dhe USD përcaktohet me vendim të Këshillit Mbikëqyrës dhe u komunikohet bankave.

5. Interesi për remunerimin e tepricës llogaritet sipas formulës së përcaktuar në pikën 3 të nenit 12 të rregullores.

2. Me zbatimin e këtij vendimi ngarkohet Departamenti i Operacioneve Monetare.

3. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit me publikimin e këtij vendimi në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYETARI
Ardian Fullani**

**VENDIM
Nr. 43, datë 30.7.2014**

**PËR NJË SHITESË NË RREGULLOREN “PËR
RAPORTIN E MJAFTUESHMËRISË SË
KAPITALIT”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12, shkronja “a”, dhe neni 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; nenit 58, shkronjat “a”, “b”, “c” dhe “ç”, nenit 59, pikat 2 dhe 3, dhe të nenit 60 pika 2, të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar; me propozim të Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Në rregulloren “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit” miratuar me vendimin nr. 48, datë 31.7.2013, të Këshillit Mbikëqyrës, pas “Aneksit 6”, shtohet “Aneksi 7” me emërtimin “Formularët raportues të kërkesave për kapital (COREP) dhe udhëzuesi metodologjik për plotësimin e tyre”, sipas materialit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Ngarkohen Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti Stabilitetit Financiar dhe i Statistikave në Bankën e Shqipërisë me ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

3. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit për publikimin e këtij vendimi në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi në datën 31 dhjetor 2014.

**KRYETARI
Ardian Fullani**

ANEKSI 7

Formularët raportues të kërkesave për kapital (COREP) dhe udhëzuesi metodologjik për plotësimin e tyre

CR SA Rreziku i kredisë, rreziku i kredisë së kundërpatisë dhe rreziku i shlyerjes :

Klasa e ekspozimit

Ecal të nominuara

	Ekspozimi original përpara faktorëve të konvertimit		(-) Rregullimet e vlerës dhe provigjone të lidhura ekspozime origjinale	Ekspozimi original para faktorëve të konvertimit (neto nga rregullimet e vlerës dhe provigjone)	Teknikat e zbutjes së rrezikut të kredisë me efekte zëvendësimi të ekspozimit						Ekspozimi neto pas efektit zëvendësues të zbutjes së kredisë, përpara aplikimit të faktorëve të konvertimit	Metodat e zbutjes së rrezikut të kredisë që prekin vlerën e ekspozimit: Mbrojtja e kredisë e financiar, metoda e kolateralit financiar, metoda			Vlera e ekspozimit rregulluar plotësisht (E*)	Ndarja e ekspozimeve të rregulluara plotësisht të zërave jashtë bilancit sipas faktorëve të konvertimit				Vlera e ekspozimit	Nga të cilat: me rrezikun e kundërpatisë	Shuma e ekspozimeve të klasifikuara sipas rrezikut	Nga të cilat: me vlerësim të cilësisë së kredisë nga një Ecal e nominuar	Nga e cila: me cilësi të kredisë të derivuar nga cilësisë e kredisë së qeverisë qendrore.						
	010	020			050	060	070	080	090	100		120	130	140		150 = 110 + 120 - 130	160	170	180						190	200 = 150 - 160 - 0,8 * 170 - 0,5 * 180	210	220	230	240
010	Totali i ekspozimeve																													
011	Nga të cilat: SME																													
012																														
013																														
014																														
Ndarja sipas llojit të ekspozimit																														
020	Zërat e bilancit subjekti i rrezikut të kredisë																													
030	Zërat jashtë bilancit subjekti i rrezikut të kredisë																													
040	Ekspozimet/transaksionet subjekti i rrezikut të kundërpatisë																													
050	Transaksionet e financimit të letrave me vlerë																													
060	Derivatë dhe transaksionet e shlyerjes në afat të gjatë kohë																													
070																														
080																														
Ndarja e ekspozimeve totale sipas peshës së ponderimit																														
090	0%																													
100	10%																													
110	20%																													
120	35%																													
130	50%																													
140	75%																													
150	85%																													
160	100%																													
170	125%																													
180	150%																													
190	200%																													
200	1250%																													
210	Pesha të tjera																													
Zëra të vecantë																														
220																														
230																														
240																														
250																														

Formulari 2

CR SEC SA Titullizimi

Loji i titullizimit:

ECAL-të e nominuara:

Shuma totale e ekspozimeve të titullizuara të origjinuara	Titullizimi sintetik: Mbrojja e kredisë së ekspozimeve të titullizuara				Pozicioni në titullizime	(-) Rregullimet e vlerës dhe provigjone	Vlera neto e ekspozimeve (duke zbritur rregullimet e vlerës dhe provigjone)	Teknikat e zbutjes së kredisë (TZK) me efekt zëvendësues				Ekspozimet neto pas efektëve të zëvendësimit si rezultat i TZK, para faktoreve të konvertimit.	(-) Teknikat e zbutjes së kredisë që prekin vlerën e ekspozimit: Mbrojja e kredisë së financiar, metoda gjithëpërfshirëse	Vlera e ekspozimit e rregulluar plotësisht (E*)	Ndarja e ekspozimeve të rregulluara plotësisht të zërave jashtë bilancit sipas faktorëve të konvertimit				Vlera e ekspozimit	(-) zbritur nga kapitali rregullator	Subjekt i ponderimit me rrezik	Ndarja e ekspozimeve subjekti i ponderimit me rrezik sipas peshave të rrezikut										Vlera e ekspozimit e ponderuar me rrezik	Rregulime të vlerës së ekspozimit të ponderuar me rrezik	Kërkesa totale për kapital para CAP	Zëra të memorandum: Kërkesa për kapital që i korrespondon fluksëve dalëse nga titullizimet SA tek klasat e tjera të ekspozimeve	Kërkesa totale për kapital para CAP																	
	(-) Mbrojja e kredisë së financiar (Cva)	(-) Totali i fluksëve dalëse	Vlera nominale (notional) e mbajtur ose e riblerë e mbrojtjes së kredisë	Ekspozimi original para faktorëve të konvertimit				Mbrojja e kredisë së pafinancuar: Vlera e rregulluar (Ga)	Mbrojja e financiar e kredisë	Zëvendësimi i ekspozimeve si rezultat i TZK					0%	>0% and <=20 %	>20% and <=50%	>50% and <=100 %				Të vlerësuara (Rated)			1250%		LOOK-THROUGH		20%	50%	100%						350%	Të vlerësuara (rated)	Të pavlerësuara (unrated)	OF WHICH: SECOND LOSS IN ABCP	220	230	240	250	260	270	280	290	300	300 bis	310	320	330
										100	Totali i fluksëve dalëse											Totali i fluksëve hyrëse	20%	50%	100%	350%	Të vlerësuara (rated)	Të pavlerësuara (unrated)																									
010	020	030	040	050	060	070=050-060	080	090	100	110	120	130	140	150	160	170	180	190	200	210=190-200	220	230	240	250	260	270	280	290	300	300 bis	310	320	330																				
Ekspozimi total																																																					
Origjinues: Ekspozimi total																																																					
Zëra në bilanc																																																					
senior (Segment me përparësi të lartë)																																																					
mezzanine (Segment me përparësi mesatare)																																																					
First loss (Segmenti që mbulon humbjet i pari)																																																					
Zërat jashtë bilancit dhe derivativet																																																					
Amortizimi para kohe (early amortization)																																																					
Investitori: Ekspozimi total																																																					
Zëra në bilanc																																																					
senior (Segment me përparësi të lartë)																																																					
mezzanine (Segment me përparësi mesatare)																																																					
First loss (segmenti që mbulon humbjet i pari)																																																					
Zërat jashtë bilancit dhe derivativet																																																					
Sponsori: Ekspozimi Total																																																					
Zëra në bilanc																																																					
Zëra jashtë bilancit dhe derivativet																																																					

Formulari 3

MKR SA TDI

Rreziku i pozicionit të titujve të borxhit

Monedha:

		Pozicionet					Kërkesë për kapital (në %)	Kërkesa për kapital	Ekspozimi i ponderuar me rrezik
		Të gjitha pozicionet		Pozicionet neto		Pozicionet subjekt i kapitalit rregullator			
		Në blerje	Në shitje	Në blerje	Në shitje				
		010	020	030	040	050			
010	Titujt e borxhit në librin e tregtueshem								
011	Rreziku i përgjithshëm								
012	Derivatet								
013	Mjete të tjera dhe detyrime								
020	Metoda e bazuar në maturitet								
030	Zona 1								
040	0 ≤ 1 muaj								
050	> 1 ≤ 3 muaj								
060	> 3 ≤ 6 muaj								
070	> 6 ≤ 12 muaj								
080	Zona 2								
090	> 1 ≤ 2 (1,9 për kupon më të ulët së 3%) vite								
100	> 2 ≤ 3 (> 1,9 ≤ 2,8 për kupon më të ulët së 3%) vite								
110	> 3 ≤ 4 (> 2,8 ≤ 3,6 për kupon më të ulët së 3%) vite								
120	Zona 3								
130	> 4 ≤ 5 (> 3,6 ≤ 4,3 për kupon më të ulët së 3%) vite								
140	> 5 ≤ 7 (> 4,3 ≤ 5,7 për kupon më të ulët së 3%) vite								
150	> 7 ≤ 10 (> 5,7 ≤ 7,3 për kupon më të ulët së 3%) vite								
160	> 10 ≤ 15 (> 7,3 ≤ 9,3 për kupon më të ulët së 3%) vite								
170	> 15 ≤ 20 (> 9,3 ≤ 10,6 për kupon më të ulët së 3%) vite								
180	> 20 (> 10,6 ≤ 12,0 për kupon më të ulët së 3%) vite								
190	(> 12,0 ≤ 20,0 për kupon më të ulët së 3%) vite								
200	(> 20 për kupon më të ulët së 3%) vite								
210	Mëtoja e bazuar në kohëzgjatjen financiarë								
220	Zona 1								
230	Zona 2								
240	Zona 3								
250	Rreziku specifik							0	
251	Kërkesa për kapital për instrumentat e borxhit jo të titullizuar							0	
260	Tituj të borxhit sipas kategorisë së parë të tabelës 22, të Rregullores së RMK					0.00		0	
270	Tituj të borxhit sipas kategorisë së dytë, të tabelës 22, të Rregullores së RMK							0	
280	<i>Me maturitet të mbetur ≤ 6 muaj</i>					0.25		0	
290	<i>Me maturitet të mbetur > 6 muaj dhe ≤ 24 muaj</i>					1.00		0	
300	<i>Me maturitet të mbetur > 24 muaj</i>					1.60		0	
310	Tituj të borxhit sipas kategorisë së tretë, të tabelës 22, të Rregullores së RMK					8.00		0	
320	Tituj të borxhit sipas kategorisë së katërt, të tabelës 22, të Rregullores së RMK					12.00		0	
321	Derivatet e kredisë n-th to default të vlerësuar (rated)								
325	Kërkesa për kapital për pozicionet e titullizuara								
330									
340	Përjasje e vecantë për pozicionet në SKI								
350	Kërkesë shtesë për opcionet (rreziqe jo delta)							0	
360	<i>Metoda e thjeshtë</i>								
370	<i>Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun gamma</i>								
380	<i>Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun vega</i>								
390									

Formulari 4

MKR SA EQU

Rreziku i pozicionit në tituj të kapitalit

		Pozicionet					Kërkesa për kapital në % (%)	Kërkesa për kapital	Totali i ekspozimeve të ponderuara me rrezik
		Pozicionet		Pozicioni neto		Pozicioni neto subjekt i kërkesës për kapital			
		Në blerje	Në shitje	Në blerje	Në shitje				
		010	020	030	040	050			
010	Tituj të kapitalit në librin e tregtueshëm								
020	Rreziku i përgjithshëm					8.00			
021	Derivatet								
022	Asete të tjera dhe detyrime								
030	Kontrata të së ardhmes që bazohen në indekset e aksioneve të tregtueshme në bursë, gjerësisht të diversifikueshme, subjekte të një përjasje të vecantë								
040	Aksione të tjera përvec atyre të përcaktuara në rrjeshtin 030								
050	Rreziku specifik					4.00			
080	Përjasje e vecantë për pozicionet në SKI								
090	Kërkesë shtesë për opsionet (rreziqe jo delta)								
100	Metoda e thjeshtë								
110	Përjasja delta plus - rreziku gama								
120	Përjasja delta plus - rreziku vega								

Formulari 5

CR TB SETT

Rreziku i shlyerjes

		Transaksione të pashlyera me cmimin e shlyerjes	Ekspozimi si rezultat i differences në cmim për transaksionet e pashlyera	Kërkesa për kapital	Totali i ekspozimeve i ponderuar me rrezik
		010	020	030	040
010	Totali I transaksioneve të pashlyera në librin e bankës				
020	Transaksione të pashlyera deri në 4 ditë (faktor 0 %)				
030	Transaksione të pashlyera ndërmjet 5 dhe 15 ditësh (faktor 8%)				
040	Transaksione të pashlyera ndërmjet 16 dhe 30 ditësh (faktor 50%)				
050	Transaksione të pashlyera ndërmjet 31 dhe 45 ditësh (faktor 75%)				
060	Transaksione të pashlyera mbi 46 ditë e më tepër (faktor 100%)				
070	Totali I transaksioneve të pashlyera në librin e tregtueshëm				
080	Transaksione të pashlyera deri në 4 ditë (faktor 0 %)				
090	Transaksione të pashlyera ndërmjet 5 dhe 15 ditësh (faktor 8%)				
100	Transaksione të pashlyera ndërmjet 16 dhe 30 ditësh (faktor 50%)				
110	Transaksione të pashlyera ndërmjet 31 dhe 45 ditësh (faktor 75%)				
120	Transaksione të pashlyera mbi 46 ditë e më tepër (faktor 100%)				

Formulari 6

MKR SA COM (Commodities)

Rreziku i investimeve në mallra

		Të gjitha pozicionet		Pozicioni Neto		Pozicione subjekt i kërkesës për kapital	Kërkesa për kapital (%)	Kërkesa për kapital	Pozicionet e ponderuara me rrezik
		Në blerje	Në shitje	Në blerje	Në shitje				
010	Pozicionet totale në mallra								
020	Metale të çmuara (përvec arit)								
030	Metale bazë (zink, bakër, etj)								
040	Produkte bujqësore (softs)								
050	Të tjera								
060	Nga të cilat produkte energjitike (naftë, benzinë)								
070	Metoda e bazuar në segmentet e maturitetit								
080	Extended maturity ladder approach								
090	Metoda e thjeshtë: Të gjitha pozicionet								
100	Kërkesë shtesë për opcionet s (rreziqe jo delta)								
110	Metoda e thjeshtë								
120	Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun gamma								
130	Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun vega								
140	Scenario matrix approach								

Formulari 7

MKR SA FX

Rreziku i kursit të këmbimit

		Kodi i monedhës	Te gjitha pozicionet		Pozicionet neto		Pozicione me trajtim preferencial			Kërkesa për kapital (%)			Kërkesa për kapital	Ekspozimet e ponderuara me rrezik	
			Në blerje	Në shitje	Në blerje	Në shitje	Në blerje	Në shitje		Në blerje	Në shitje				
			010	020	030	040	050	060	070	080					
010	Pozicionet totale në monedhë të huaj														
020	Monedhat me korrelacion të fortë														
030	Të gjitha monedhat (duke përfshirë investimet në SKI të trajtuara si monedhë e vecantë)									8.00	8.00				
040	Ari									8.00	8.00				
050	Kërkesë shtesë për opcionet s (rreziqe jo delta)														
060	Metoda e thjeshtë														
070	Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun gamma														
080	Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun vega														
090	Scenario matrix approach														
Ndarja e pozicioneve sipas llojit të instrumentit															
100	Instrumenta financiare														
110	Zëra jashtë bilancit														
120	Derivative														
Pozicionet në valuta të ndryshme															
130	Euro	EUR													
140	Lek	ALL													
150	Peso Argjentinian	ARS													
160	Dollar Australian	AUD													
170	Real Brazilian	BRL													
180	Lev Bullgar	BGN													
190	Dollar Kanadez	CAD													
200	Koruna Çeke	CZK													
210	Krona Daneze	DKK													
220	Paundi Egjiptian	EGP													
230	Paundi Britanik	GBP													
240	Forint Hungarez	HUF													
250	Yen Japonez	JPY													
260	Lata Letoneze	LVL													
270	Lita Lituaniane	LTL													
280	Denar Maqedonas	MKD													
290	Peso Meksikan	MXN													
300	Zlota Polak	PLN													
310	Leu Rumun	RON													
320	Rubla Ruse	RUB													
330	Dinar Serb	RSD													
340	Krona Suedeze	SEK													
350	Franga Zvicariane	CHF													
360	Lira Turke	TRY													
370	Hrynia Ukrainose	UAH													
380	Dollar Amerikan	USD													
390	Krona Islandës	ISK													
400	Krone Norvegjeze	NOK													
410	Të tjera														

Formulari 8

OPR

Rreziku operacional

Aktiviteti bankar		Treguesi			Kredi dhe paradhënie (Në rast të aplikimit të metodës standarte të avancuar)			Kërkesa për kapital	Ekspozimet e ponderuara me rrezik
		VITI-3	VITI-2	VITI I FUNDIT	VITI-3	VITI-2	VITI I FUNDIT		
		010	020	030	040	050	060		
010	1. TOTALI I AKTIVITETEVE BANKARE SUBJEKT I METODËS SË TREGUESIT BAZIK (BIA)								
020	2. TOTALI I AKTIVITETEVE BANKARE SUBJEKT I METODAVE STANDARTE (STA) / STANDARTE ALTERNATIVE (ASA)								
	<i>Subjekt i metodës standarte:</i>								
030	FINANCAT E KORPORATAVE (CF)								
040	TREGTIMI DHE SHITJET (TS)								
050	Broker me Pakice (RBr)								
060	BANKINGU TREGTAR(CB)								
070	BANKINGU ME PAKICË (RB)								
080	PAGESAT DHE SHLYERJET (PS)								
090	SHËRBIMET E AGJENCISË (AS)								
100	MENAXHIMI I ASETVE (AM)								
	<i>Subjekt i metodës standarte të avancuar:</i>								
110	BANKINGU TREGTAR (CB)								
120	BANKINGU ME PAKICE (RB)								
130	Përqasja AMA								

Formulari 9
RMK - Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit

1)

Treguesit	Vlera
Kapitali rregullator	(a)
Aktivët dhe zërat jashtë bilancit të ponderuara me rrezik	(b)
Raporti i Mjaftueshmërisë së Kapitalit (ne%)	(a)/(b)*100

2)

Treguesit	Vlera
Aktivët dhe zërat jashtë bilancit të ponderuara me rrezik	(d)=(a)+(b)+ (c)
Aktivët dhe zërat jashtë bilancit të ponderuara me rrezik për rrezikun e kredisë	(a)
12.5*kërkesa për kapital për rrezikun e tregut	(b)
12.5*kërkesa për kapital për rrezikun operacional	(c)

UDHËZUES METODOLOGJIK

PËR PLOTËSIMIN E FORMULARËVE RAPORTUES TË KËRKESAVE PËR KAPITAL "COREP"

1 Përmbajtja

2 KËRKESA PËR KAPITAL PËR RREZIKUN E KREDISË..... 14

2.1	Formulari CR SA- Rreziku i kredisë, rreziku i kredise së kundërparsise dhe rreziku i shlyerjes se transaksioneve jo-DVP.....	14
2.1.1	Të përgjithshme.....	14
2.1.2	Përmbajtja e kolonave.....	14
2.1.3	Përmbajtja e rreshtave.....	19
2.2	Formulari CR SEC SA-Titullizimi.....	20
2.2.1	Të përgjithshme.....	20
2.2.2	Përmbajtja e kolonave.....	20
2.2.3	Përmbajtja e rreshtave.....	25

3 KËRKESA PËR KAPITAL PËR RREZIKUN E TREGUT..... 26

3.1	Formulari MKR SA TDI –Rreziku i pozicionit të titujve të borxhit.....	26
3.1.1	Të përgjithshme.....	26
3.1.2	Përmbajtja e kolonave.....	26
3.1.3	Përmbajtja e rreshtave.....	27
3.2	Formulari MKR SA ECU-Rreziku i pozicionit të titujve të kapitalit.....	29
3.2.1	Të përgjithshme.....	29
3.2.2	Përbërja e kolonave.....	29
3.2.3	Përbërja e rreshtave.....	30
3.3	Formulari CR TB SETT – Rreziku i shlyerjes.....	31
3.3.1	Të përgjithshme.....	31
3.3.2	Përmbajtja e kolonave.....	32
3.3.3	Përmbajtja e rreshtave.....	32
3.4	Formulari MKR SA COM- Rreziku i investimeve në mallra (commodities)....	33
3.4.1	Të përgjithshme.....	33
3.4.2	Përmbajtja e kolonave.....	33
3.4.3	Përmbajtja e rreshtave.....	34
3.5	Formulari MKR SA FX- Rreziku i kursit të këmbimit.....	35
3.5.1	Të përgjithshme.....	35
3.5.2	Raportimi i pozicionit valutor neto.....	35
3.5.3	Raportimi i kërkesës për kapital për pozicionin neto të hapur valuator.....	36
3.5.4	Rreziqe të tjera.....	36
3.5.5	Kërkesa për kapital.....	37

4 KËRKESA PËR KAPITAL PËR RREZIKUN OPERACIONAL..... 37

4.1	Formulari OPR - Rreziku operacional.....	37
4.1.1	Të përgjithshme.....	37
4.1.2	Metoda e Thjeshtë.....	37
4.1.3	Metoda standarte.....	38
4.1.4	Metoda standarte e avancuar.....	38

5 FORMULARI RMK-RAPORTI I MJAFTUESHMERISË SE KAPITALIT

2. Kërkesa për kapital për rrezikun e kredisë

2.1 Formulari CR SA - Rreziku i kredisë, rreziku i kredisë së kundërpartisë dhe rreziku i shlyerjes së transaksioneve jo-DVP

2.1.1 Të përgjithshme

Fusha e zbatimit të këtij formulari mbulon kërkesat e mëposhtme për kapital:

- Rreziku e kredisë në librin e bankës, i cili përfshin edhe rrezikun e kundërpartisë në librin e bankës;
- Rrezikun e kundërpartisë në librin e tregtueshëm;
- Rrezikun e shlyerjes për transaksionet jo-DVP (neni 164), si në librin e bankës dhe në librin e tregtueshëm.

Bankat duhet të plotësojnë këtë formular për çdo klasë ekspozimi të përcaktuar në nenin 10 të rregullores dhe në total për të gjitha klasat e ekspozimeve, duke përjashtuar ekspozimet e titulluara.

Ekspozimet, të cilat sipas kuadrit rregullator në fuqi, konsiderohen të pambrojtura ndaj luhatshmërisë së kursit të këmbimit, do të pasqyrohen në atë klasë ekspozimi në të cilën do të përfshiheshin sikur të mos e kishin këtë veçori, pavarësisht se në rregullore, të tilla ekspozime trajtohen në klasën e ekspozimeve me rrezik të lartë.

Bankat nuk duhet të plotësojnë fushat me ngjyrë gri.

Në fushën ECAI të emëruara dhe/ose ECA, bankat paraqesin emrat e të gjithë ECAI-ve të emëruara nga banka dhe/ose të ECA-ve për t'u përdorur për të vlerësuar (*rating*) ekspozimet e përfshira në secilën prej klasave të ekspozimit.

Bankat, për plotësimin e kësaj tablele konsiderojnë të gjitha ato ekspozime të cilat nuk janë zbritur nga kapitali rregullator dhe për të cilat ato (bankat) nuk llogarisin kërkesë për kapital për rrezikun e tregut.

Ky formular raportohet çdo tremujor.

2.1.2 Përmbajtja e kolonave

Ky formular përmban 24 kolona, me përmbajtje si më poshtë:

Kolonat 010-030: Këto kolona janë të ngjyrosura me gri dhe nuk plotësohen nga bankat.

Kolona 040 - Ekspozimet origjinale përpara faktorëve të konvertimit (neto nga rregullimet e vlerës dhe provigjonet).

Në kolonën 040, në rreshtin "Totali i ekspozimeve" bankat paraqesin totalin e vlerës të ekspozimeve neto, që i përkasin kategorisë të specifikuar në fushën "Klasa e ekspozimit", sipas rregullave të mëposhtme:

- Vlera e një ekspozimi individual, që është pjesë e bilancit të bankës, është e barabartë me vlerën neto, me të cilën paraqitet në bilanc ekspozimi në fjalë (pas zbritjes së provigjoneve);

- Vlera e një ekspozimi individual, që është pjesë e zërave jashtë bilancit, është e barabartë me vlerën që ka zëri jashtë bilancit, të cilit i referohet ekspozimi në fjalë (pas zbritjes së provigjoneve);

- Vlera e ekspozimeve individuale, që lindin nga marrëveshjet repo të letrave me vlerë apo të mallrave, marrëveshjet e huadhënies apo të huamarrjes së letrave me vlerë apo mallrave, të cilat nuk janë subjekt i marrëveshjeve kuadër të netimit dhe e transaksioneve të huadhënies me marzhe, është e barabartë me vlerën e transaksionit në fjalë;

- Në rast të marrëveshjeve kuadër të netimit që mbulojnë marrëveshjet repo të letrave me vlerë apo të mallrave, marrëveshjet e huadhënies apo të huamarrjes së letrave me vlerë apo mallrave, vlera e ekspozimit që rrjedh nga këto marrëveshje të netimit është e barabartë me vlerën e rregulluar plotësisht të ekspozimit (E*), të llogaritur në përputhje me nenin 75, paragrafi 6, të rregullores;

- Vlera e një ekspozimi individual, që rrjedh nga marrëveshjet e shlyerjes në afat të gjatë kohe, llogaritet sipas metodave të përcaktuara në kreun IV të rregullores;

- Vlera e ekspozimit, që rrjedh nga derivatet e specifikuar në aneksin IV të rregullores llogaritet siç është përcaktuar në kreun IV të rregullores.

Bankat ndajnë shumën që plotësohet në kolonën e parë, në rreshtin "Totali i ekspozimeve" sipas rreshtave individualë":

- Sipas tipit të ekspozimit (zë bilanci, zë jashtë bilancit, transaksione të financimit të letrave me vlerë¹ dhe derivative, dhe transaksionet e shlyerjes në afat të gjatë kohë)

- Sipas peshave të rrezikut (0%, 10%, 20%, 35%, 50%, 75%, 85%, 100%, 125%, 150%, 250%, 1250% dhe pesha të tjera).

Kolonat 050-100: Teknikat e zbutjes së kredisë me efekt zëvendësimi në ekspozim

Kolonat nga 050 deri në 100 i referohen mbrojtjes së kredisë së financuar dhe të pafinancuar që redukton rrezikun e kredisë për një ose disa ekspozime, me anë të efektit të zëvendësimit, sipas neneve 53-57 (*Mbrojtja e financuar - Metoda e thjeshtë për kolateralin*) dhe neneve 94-96 (*Mbrojtja e pafinancuar*), duke zëvendësuar peshat e rrezikut për pjesën e mbuluar të ekspozimit me peshën e rrezikut të kolateralit ose të ofruesit të kolateralit.

Kolonat 050 dhe 060 - Mbrojtja e pafinancuar e kredisë: Vlera e rregulluar (GA)

Bankat në këto kolona paraqesin vlerën e mbrojtjes së pafinancuar të kredisë, të rregulluar për mospërputhjet në maturitet dhe në monedhë, të llogaritur sipas neneve 90-92 të rregullores. Vlerat e rregulluara të garancive dhe të derivativeve të kredisë jepen të ndara, përkatësisht në kolonat 050 dhe 060.

¹ Në transaksionet e financimit të titujve përfshihen marrëveshjet repo të titujve apo të mallrave, marrëveshjet e huadhënies apo të huamarrjes së titujve apo mallrave, dhe transaksionet e huadhënies me marzhe.

Kolonat 070 dhe 080 - Mbrojtja e financuar e kredisë

Kolonat 070 dhe 080 i referohen mbrojtjes së financuar të kredisë (pa marrë parasysh marrëveshjet kuadër të netimit, të cilat merren në konsideratë me vlerën origjinale të ekspozimit, në kolonën 1). *Credit linked notes* dhe netimi në bilanc trajtohen si kolaterali i tipit depozitë në *cash* (neni 49, paragrafi 1, pika a e rregullores).

Bankat, të cilat përdorin metodën e thjeshtë të kolateralit financiar të përcaktuar në nenet 53-56 të rregullores, paraqesin në kolonën 070 vlerat e kolateralit financiar, ndërkohë që kjo kolonë nuk plotësohet nga bankat që përdorin metodën gjithëpërfshirëse të kolateralit financiar. Vlera e mbrojtjeve të tjera të financuara të kredisë, të përcaktuara në nenet 77-78 të rregullores, plotësohet në kolonën 080.

Kolonat 090 dhe 100 - Zëvendësimi i ekspozimit, si rezultat i teknikave të zbutjes së rrezikut të kredisë

Kolona 090 - Totali i flukseve dalëse

Në këtë kolonë, banka paraqet shumën e flukseve dalëse, që do të thotë shumën e atyre pjesëve të ekspozimeve që përfshihen në kolonën 040, të cilat janë të siguruara nga mbrojtja e financuar dhe e pafinancuar e kredisë, sipas kolonave nga 050 në 080. Në qoftë se emetuesi i mbrojtjes së financuar të kredisë ose ofruesi i mbrojtjes së pafinancuar të kredisë është i klasifikuar në të njëjtën klasë si debitori, fluksi dalës individual për këtë ekspozim do të paraqitet si fluks hyrës në kolonën 100 të po së njëjtës tabelë, dukë marrë në konsideratë tipin e ekspozimit dhe peshën e rrezikut të kredisë të caktuar për mbrojtjen e financuar apo të pafinancuar, sipas neneve 54, 94 dhe 95 të rregullores. Në qoftë se emetuesi i mbrojtjes së financuar të kredisë ose ofruesi i mbrojtjes së pafinancuar të kredisë nuk klasifikohet në të njëjtën klasë ekspozimi si debitori, fluksat hyrës individuale do të paraqiten si fluks hyrës në kolonën përkatëse të tabelës, që paraqet klasën e ekspozimeve në të cilën përfshihen ekspozimet e emetuesit të mbrojtjes së financuar të kredisë ose të ofruesit të mbrojtjes së pafinancuar të kredisë.

Kolona 100 - Flukset hyrëse

Në kolonën 100, në rreshtin "Totali i ekspozimeve" paraqitet shuma e totalit të flukseve dalëse të kolonës 090 të po së njëjtës klase ekspozimesh dhe flukset dalëse të tabelave të klasave të tjera të ekspozimeve, si rezultat i marrjes në konsideratë të mbrojtjes së financuar dhe të pafinancuar të kredisë (sipas neneve 54, 94 dhe 95 të rregullores), emetuesi dhe ofruesi i të cilave klasifikohen në klasën e ekspozimit, që i përket formatit që po plotësohet.

Shuma e paraqitur në kolonën 100, në rreshtin total ndahet sipas rreshtave individualë, duke marrë parasysh:

- llojin e ekspozimit që sigurohet nga mbrojtja e financuar ose e pafinancuar, emetuesit dhe ofruesit e të cilave janë të klasifikuar në klasën e ekspozimit të formatit që po plotësohet;

- peshën e ponderimit të përcaktuar për mbrojtjen e kredisë së financuar dhe të pafinancuar.

Kolona 110 - Ekspozimi neto pas aplikimit të teknikave zbutëse me efekt zëvendësues në ekspozim, përpara aplikimit të faktorëve të konvertimit

Në këtë kolonë, banka paraqet shumën e ekspozimeve, pasi është marrë në konsideratë shuma e flukseve hyrëse dhe dalëse nga aplikimi i mbrojtjes së kredisë me efekt zëvendësues mbi ekspozimet, që llogaritet duke zbritur nga ekspozimet neto në kolonën 040, shumën e flukseve hyrëse në kolonën 090, dhe duke shtuar shumën e flukseve hyrëse në kolonën 100.

Kolonat 120 deri në 140 - Teknikat e zbutjes së rrezikut të kredisë që kanë efekt në shumën e ekspozimit: Metoda gjithëpërfshirëse e kolateralit financiar.

Kolonat 120 deri në 140 i referohen llogaritjes së vlerës së rregulluar të ekspozimit dhe mbrojtjes së kredisë së financuar.

Kolona 120 - Rregullimet e luhatshmërisë të ekspozimit

Banka paraqet rregullimin e luhatshmërisë së ekspozimit të llogaritur sipas formulës $(EVA - E) = E \times HE$

Kolona 130 - Kolaterali financiar: Vlera e rregulluar (CVAM)

Banka paraqet vlerën e kolateralit financiar të llogaritur sipas nenit 158, paragrafi 3, sipas formulës: $CVAM = C \times (1 - HC - HFX) \times (t - t^*) / (T - t^*)$.

Kolona 140 - Rregullimet e luhatshmërisë dhe të maturitetit

Banka paraqet rregullimet e luhatshmërisë dhe të mospërputhjes të maturitetit të llogaritur me anë të formulës $(CVAM - C) = C \times [(1 - HC - HFX) \times (t - t^*) / (T - t^*) - 1]$, ku efekti i rregullimeve të luhatshmërisë llogaritet me formulën $(CVAM - C) = C \times [(1 - HC - HFX) \times (t - t^*) / (T - t^*) - 1]$ dhe efekti i rregullimeve për mospërputhje të maturitetit me anë të formulës $(CVAM - CVA) = C \times [(1 - HC - HFX) \times (t - t^*) / (T - t^*) - 1]$.

Kolona 150 - Vlera e rregulluar plotësisht të ekspozimit (E^*)

Banka paraqet vlerën e rregulluar plotësisht të ekspozimit, e cila merr në konsideratë luhatshmërinë e ekspozimit dhe efektet e kolateralit financiar, sipas nenit 158, paragrafi 4. Kjo vlerë llogaritet duke i shtuar shumës në kolonën 110 atë të kolonës 120, duke i zbritur shumën në kolonën 130.

Kolonat 160-190 - Ndarja e vlerës së rregulluar plotësisht të ekspozimeve të lidhura me zërat jashtë bilancit sipas faktorëve të ekspozimit

- Në kolonën 0% paraqitet ajo pjesë e shumës nga kolona 15 që përfaqëson ekspozime të zërave jashtë bilancit, që klasifikohen si me rrezik të ulët sipas aneksit numër 2, "Klasifikimi i zërave jashtë bilancit" të rregullores.

- Në kolonën 20% paraqitet ajo pjesë e shumës nga kolona 15 që përfaqëson ekspozime të zërave jashtë bilancit, që klasifikohen si me rrezik të ulët sipas aneksit numër 2, “Klasifikimi i zërave jashtë bilancit” të rregullores.

- Në kolonën 50% paraqitet ajo pjesë e shumës nga kolona 15 që përfaqëson ekspozime të zërave jashtë bilancit, që klasifikohen si me rrezik të ulët sipas aneksit numër 2, “Klasifikimi i zërave jashtë bilancit” të rregullores.

- Në kolonën 100% paraqitet ajo pjesë e shumës nga kolona 15 që përfaqëson ekspozime të zërave jashtë bilancit, që klasifikohen si me rrezik të ulët sipas aneksit numër 2, “Klasifikimi i zërave jashtë bilancit” të rregullores.

Vlerat e përfshira në kolonat 160-190, në rreshtin ekspozimet totale duhet të jenë të barabarta me vlerat e përfshira në pikëprerjen e rreshtit 030 “Zërat jashtë bilancit”, me këto kolona.

Kolona 200 - Vlera e ekspozimit

Në këtë kolonë, bankat paraqesin vlerën neto të ekspozimit, pasi kanë marrë në konsideratë efektet e mbrojtjes së kredisë dhe faktorët e konvertimit për zërat jashtë bilancit. Për llogaritjen e vlerës së ekspozimit për zërat jashtë bilancit, nga kolona 150 zbriten totali i kolonës 160, 80% e shumës së kolonës 170, 50% e shumës së kolonës 180. Për tipat e tjera të ekspozimit, shuma në kolonën 200 është e barabartë me shumën në kolonën 150.

Vlera e paraqitur në këtë kolonë, në pikëprerjen me rreshtin totali i ekspozimeve, është e barabartë me shumën e rreshtave 020, 030, 040, 060, të po kësaj kolone.

Kolona 210 - Nga të cilat: Të lidhura me rrezikun e kundërpartisë

Në këtë kolonë bankat plotësojnë një pjesë të shumës së reflektuar në kolonën 200, e cila është e lidhur me ekspozime të lindura nga derivativet, transaksionet repo të letrave me vlerë apo të mallrave, marrëveshjet e huadhënies apo të huamarrjes së letrave me vlerë apo mallrave, transaksionet e huadhënies me marzhe dhe marrëveshjet e shlyerjes në afat të gjatë.

Kolona 220 - Ekspozimet e klasifikuara sipas rrezikut

Bankat përcaktojnë për vlerat e ekspozimeve nga kolona 200 një peshë rreziku, mbështetur në cilësinë e kredisë. Vlera, që bankat plotësojnë në kolonën 210, rreshti “Totali i ekspozimeve”, është e barabartë me shumatoren e vlerave të kolonës 210 për rreshtat 020-060, dhe shumatoren e vlerave të kolonës 210 për rreshtat 090-210.

Kolona 230:

Në këtë kolonë do të pasqyrohet ajo pjesë e ekspozimeve të klasifikuara sipas rrezikut, për llogaritjen e të cilave bankat kanë përdorur peshat e

bazuara në vlerësimet e cilësisë së kredisë të kundërpartisë, të emetuara nga një ECAI e nominuar.

Kolona 240:

Në këtë kolonë do të pasqyrohet ajo pjesë e ekspozimeve të klasifikuara sipas rrezikut, për llogaritjen e të cilave bankat kanë përdorur peshat e bazuara në vlerësimet e cilësisë së kredisë të qeverisë qendrore (rasti i ekspozimeve ndaj institucioneve të mbikëqyrura).

2.1.3 Përmbajtja e rreshtave

Rreshti 010 “Totali i ekspozimeve”

Në rreshtin “Totali i ekspozimeve”, bankat raportojnë vlerën totale sipas kolonave individuale, vlerë kjo e cila prezanton shumën e kolonave individuale përkundrejt llojit të ekspozimit ose të peshës së rrezikut.

Rreshti 011 - Nga të cilat SME

Ky rresht plotësohet për klasat “Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj shoqërive tregtare (korporatave)”, “Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj portofoleve me pakicë (retail)”; “Ekspozime ose ekspozime të mundshme të siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme dhe “Ekspozime ekspozime (kredi) me probleme”, si dhe në tabelën përmbledhëse të të gjitha klasave të ekspozimeve.

Rreshtat 020-060 - Ndarja e ekspozimeve totale sipas llojit të ekspozimit

Shuma e vlerës të ekspozimeve që paraqitet në kolonën 040, në rreshtin “Totali i ekspozimeve”, ndahet sipas tipit të ekspozimeve si në vijim:

- Zërat e bilancit: janë zërat që nuk përfshihen në asnjë nga tipat e tjerë të ekspozimit. Ekspozimet e lindura nga shlyerjet jo-DVP, edhe pse nuk janë zëra bilanci, pasqyrohen në këtë rresht. Ekspozimet që janë zëra bilanci dhe trajtohen si transaksione të financimit të letrave me vlerë dhe si derivative apo transaksione me afat të gjatë shlyerje nuk përfshihen në këtë rresht, por përkatësisht në rreshtat 040 dhe 060;

- Zërat jashtë bilancit: zërat e përcaktuar në aneksin numër 2 të rregullores. Ekspozimet që janë zëra jashtë bilancit dhe trajtohen si transaksione të financimit të letrave me vlerë dhe si derivative apo transaksione me afat të gjatë shlyerje nuk përfshihen në këtë rresht, por përkatësisht në rreshtat 040 dhe 060;

- Transaksionet e financimit të letrave me vlerë (këtu përfshihen transaksionet repo, transaksionet e huamarrjes dhe huadhënies të letrave me vlerë dhe mallrave, transaksionet e financimit me marzhe, si edhe vlera E* e marrëveshjeve kuadër të netimit të lidhura me të tilla transaksione);

- Derivatet dhe transaksionet e shlyerjes në afat të gjatë kohe: derivativet, si specifikohet në aneksin IV të rregullores, dhe transaksionet e shlyerjes në afat të gjatë kohe, siç specifikohet në kreun VI të rregullores.

Rreshtat 090-210 - Ndarja e ekspozimeve totale sipas peshave të rrezikut

Shuma e vlerës së ekspozimeve që paraqitet në qelizën që formohet nga prerja e kolonës 040 me rreshtin “Totali i ekspozimeve” ndahet sipas peshave të rrezikut të specifikuar në (0%, 10%, 20%, 35%, 50%, 75%, 85, 100%, 150%, 1,250%, pesha të tjera).

Rreshtat 220- 270 - Zëra të veçantë

Këta rreshta janë të pasqyruar me gri dhe do të plotësohen nga bankat, sipas kërkesave të autoritetit në periudhat në vazhdim.

2.2 Formulari CR SEC SA - Titullzimi

2.2.1 Të përgjithshme

Bankat duhet të plotësojnë formularin CR SEC SA për ekspozimet e lidhura me transaksionet e titullzimit, në mënyrë të veçantë për ekspozimet e lidhura me titullzimet tradicionale dhe ato sintetike, të cilat përcaktohen në fushën “Lloji i titullzimit”.

Raportimi varet nga roli që marrin bankat në procesin e titullzimit. Për këta arsye, raportimi i zërave ndryshon në varësi të faktit nëse banka është origjinuesi, investuesi dhe sponsori.

Në fushën ECAI e emëruar, bankat pasqyrojnë emrin e të gjitha ECAI-ve të emëruara për vlerësimin e të tilla ekspozimeve.

Bankat nuk plotësojnë fushat me ngjyrë gri.

Ky formular raportohet çdo tremujor.

2.2.2 Përmbajtja e kolonave

Formulari CR SEC SA përmban 34 kolona, përbërja e të cilave është si më poshtë:

Kolona 010 - Shuma totale e ekspozimeve të titullzuara të origjinuara

Kjo plotësohet vetëm nga bankat që kanë rolin e origjinuesit në një titullzim. Në këtë kolonë bankat plotësojnë vlerën aktuale të të gjithapozicioneve të titullzuara, të origjinuara gjatë transaksioneve të titullzimit, pavarësisht se kush mban pozicionet.

Kështu, si ekspozimet e titullzuara në bilanc (obligacionet, obligacionet e varura) ashtu edhe ekspozimet jashtë bilancit (linjat e varura të kredisë, lehtësirat e likuiditetit dhe derivativet financiare) që kanë origjinuar gjatë procesit të titullzimit duhet që të raportohen.

Në rast të pozicioneve të mbivendosura, vetëm pozicioni ose pjesa e pozicionit që prodhon ekspozimin më të lartë të ponderuar me rrezik duhet të raportohet. Në rreshtin “Totali në kolonën 1, pasqyrohet shuma aktuale e ekspozimeve të titullzuara (*underlying pool of exposures and reserve account*).

Zërat e aktivitetit dhe zërat e pasivitetit pasqyrohen në mënyrë të ndarë në kolonën 1, sipas rreshtave individualë, me vlerën e tyre kontabël, duke marrë parasysh faktin që:

a) zërat e bilancit nuk përfshijnë zhvlerësimin (impairment);

b) zërat jashtë bilancit nuk përfshijnë provigjonet e krijuara për të tilla angazhime;

c) zërat jashtë bilancit nuk përfshijnë faktorët e konvertimit;

d) zërat e bilancit dhe jashtë bilancit nuk përfshijnë efektet e mbrojtjes së kredisë, me përjashtim të marrëveshjeve kuadër të netimit (marrëveshjet kuadër të netimit që i referohen disa instrumenteve financiare të ekzekutueshëm, të emetuar nga e njëjta SPV, merren në konsideratë).

Në rast të një ekspozimi qarkullues me të drejtë amortizimi të hershëm është e nevojshme të plotësohet shuma e “interetit të investitorit” në rreshtin përkatës sipas nenit 152, paragrafi 2.

Kolonat 020-040 - Titullzimi sintetik - Mbrojtja e kredisë së ekspozimeve të titullzuara

Kolonat 020-040 i referohen mbrojtjes së kredisë të një titullzimi sintetik, me anë të së cilës arrihet segmentimi (*tranching*) i ekspozimeve të titullzuara. Vetëm bankat origjinuese në një titullzim sintetik i plotësojnë këto kolona. Mbrojtja e kredisë nuk përfshin rregullimet si rezultat i mospërputhjeve në maturitet.

Kolona 020 dhe 030 i referohen mbrojtjes së financiar dhe të pafinancuar të kredisë.

Kolona 020 - Mbrojtja e kredisë e financiar (CVAm)

Banka plotëson vlerën e mbrojtjes së kredisë së financiar, siç përcaktohet në nenin 158 të rregullores. Për kolateralin financiar, bankat mund të përdorin vetëm metodën gjithëpërfshirëse. Për këtë arsye, vlera e kolateralit në këtë kolonë paraqitet e rregulluar për luhatshmërinë dhe mospërputhjet në maturitet, siç përcaktohet në nenin 158, paragrafi 3. *Credit linked notes* trajtohen si mbrojtje e financiar e kredisë, sipas nenit 90, paragrafi 2.

Kolona 030 - Mbrojtja e pafinancuar e kredisë: Vlera e rregulluar (G*)

Banka plotëson vlerën e mbrojtjes së kredisë të pafinancuar, të rregulluar për çdo mos përputhje në monedhë (G*), sipas nenit 91, paragrafi 1.

Kolona 4 - Vlera e mbajtur ose e blerë e mbrojtjes së kredisë

Bankat plotësojnë vlerat e mbrojtjes së financiar të kredisë, të cilat origjinuesi, si blerës i kolateralit, mban ose riblen nga ofruesit e kolateralit. Efektet e rregullimeve të luhatshmërisë, siç përcaktohen në nenet 58 dhe 59 të rregullores, nuk merren në konsideratë për llogaritjen e vlerës së mbajtur apo të riblerë të mbrojtjes së kredisë.

Kolona 050 - Pozicionet në titullzime: Ekspozimet origjinale para faktorëve të konvertimit

Bankat plotësojnë vlerën kontabël të pozicioneve individuale të titullzuara, pa zhvlerësim apo provigjone, dhe pa përdorur faktorët e konvertimit. Origjinuesi, i cili përdor titullzimin sintetik, e llogarit këtë vlerë sipas kolonave 010-020-030+040 (kolonat 020 dhe 030 kanë

vlera negative). Kështu, vlera e ekspozimit plotësohet pasi janë marrë në konsideratë flukset hyrëse dhe dalëse, si rezultat i mbrojtjes së kredisë me anë të të cilave është arritur segmentimi (*transhing*).

Netimi është i rëndësishëm vetëm në rast të kontratave derivative të shumëfishta të ofruara tek e njëjta SPV.

Në rast të klauzolave të amortizimit të hershëm, bankat duhet të specifikojnë shumën e “interesit të investitorëve”, sipas nenit 152 të rregullores.

Kolona 060 – Rregullimi i vlerës

Plotësohet shuma e zhvlerësimeve dhe provigjoneve për asetet dhe për zërat jashtë bilancit.

Kolona 070 - Ekspozimi neto nga rregullimet e vlerës

Plotësohet vlera neto e ekspozimeve, e cila llogaritet si diferencë e kolonës 050 dhe 060, pa përdorur faktorët e konvertimit.

Kolonat 080-013 plotësohen vetëm në rast të blerjes së kolateralit shtesë që nuk është marrë në konsideratë në kolonat 020-040.

Kolonat 080-110 - Teknikat e zbutjes së rrezikut të kredisë me efekt zëvendësues në ekspozim

Kolonat nga 080-110 i referohen mbrojtjes së kredisë të financuar dhe të pafinancuar, e cila sjell një rënie në rrezikun e kredisë bazuar në zëvendësimin e ekspozimit, ku pesha e rrezikut për pjesën e mbrojtur zëvendësohet me peshën e rrezikut të kolateralit (që do të thotë ofruesi i kolateralit).

Kolona 080 - Mbrojtja e kredisë e pafinancuar - Vlera e rregulluar (Ga)

Bankat plotësojnë vlerën e mbrojtjes së kredisë të pafinancuar, e rregulluar për çdo mospërputhje në maturitet dhe në monedhë sipas neneve 90 dhe 92 të rregullores.

Kolona 090 - Mbrojtja e financuar e kredisë

Për kolateralin financiar, kjo kolonë plotësohet vetëm nga bankat që përdorin metodën e thjeshtë të kolateralit financiar, sipas neneve 53-56 të rregullores.

Kolonat 100 dhe 110 - Zëvendësimi i ekspozimit si rezultat i CRM

Kolona 100 - Totali i flukseve dalëse

Plotësohet shuma e kolateralizuar për secilin prej roleve që ka një bankë në titullzim (origjinues, investitor etj.) dhe është e barabartë me shumën e kolonave 8 dhe 9.

E njëjta shumë plotësohet edhe në kolonën 11 - Totali i flukseve hyrëse për të njëjtin rol (origjinues, investues dhe sponsor).

Kolona 120 - Ekspozimi neto pas efektit zëvendësues të teknikave të zbutjes së kredisë para aplikimit të faktorëve të konvertimit

Plotësohet shuma e ekspozimit neto pasi janë marrë në konsideratë flukset hyrëse dhe dalëse si rezultat i efektit të zëvendësimit të ekspozimit, e cila llogaritet

duke zbritur shumën totale në kolonën 100 nga kolona 070 dhe duke shtuar shumën nga kolona 110 (070-100+110).

Kolona 130 - Teknikat e zbutjes së kredisë që ndikojnë në shumën e ekspozimit: Metoda gjithëpërfshirëse e kolateralit financiar

Kolona 140 - Vlera e rregulluar plotësisht e ekspozimit (E): llogaritet si shumë e kolonave 120 dhe 130*

Kolonat 150-180 - Ndarja e vlerës së rregulluar plotësisht të zërave jashtë bilancit, duke konsideruar faktorët e konvertimit

Vlera e rregulluar plotësisht e zërave jashtë bilancit nga kolona 140 klasifikohet në një nga kolonat korresponduese 150-180, sipas faktorëve të konvertimit.

Kolona 190 - Vlera e ekspozimit

Plotësohet vlera e ekspozimit neto pasi është marrë në konsideratë efekti i mbrojtjes së kredisë dhe faktorët e konvertimit.

Për zërat jashtë bilancit, vlera në kolonën 190 është shuma e prodhimit të vlerës nominale të rregulluar plotësisht në kolonat 150-180 dhe i faktorëve të konvertimit korrespondues. Për zërat e bilancit plotësohet vlera nga kolona 140 (pasi janë zbritur zërat jashtë bilancit).

Kolona 200 - Zërat që zbriten nga kapitali rregullator

Plotësohet vlera e pozicioneve të titullzuara, të cilave u është caktuar një peshë rreziku 1250% dhe që banka e zbret nga kapitali rregullator, sipas udhëzimit të kapitalit rregullator.

Kolona 210 - Subjekt i peshave të rrezikut

Bankat plotësojnë në këtë kolonë shumën si diferencë e kolonave 190 dhe 200.

Kolona 220-290 - Ndarja e vlerës së ekspozimit sipas peshave të rrezikut

Kolonat 220-250 - Ekspozimet e vlerësuara (me cilësi kredie nga 1-4)

Plotësohen ekspozimet e titullzuara me vlerësim të cilësisë së kredisë nga një ECAI e emëruar, duke plotësuar kolonën përkatëse sipas peshave të rrezikut.

Kolona 260 - 1250% (Ekspozime të vlerësuara)

Plotësohen shumat e pozicioneve të titullzuara me një vlerësim kredie nga një ECAI e zgjedhur, të cilave u është caktuar një peshë rreziku 1250%.

Kolona 270 - 1250% (Ekspozime të pavlerësuara)

Plotësohet shuma e pozicioneve të titullzuara, të pavlerësuar nga një ECAI e emëruar.

Kolona 280-290 Pozicionet e pavlerësuara - "Metoda look through"

Plotësohen pozicionet pa vlerësim kredie nga një ECAI e emëruar, ku peshat e rrezikut përllëgariten bazuar në grupin e ekspozimeve bazë, sipas nenit 110 të rregullores. Në rast të ekspozimeve qarkulluese me

klauzola të amortizimit të hershëm, bankat duhet të konsiderojnë detyrimet që rrjedhin nga neni 110 i rregullores.

Kolona 290 - Nga të cilat: segmenti (transhi) i dytë që mbulon humbjet

Plotësohet pjesa e pavlerësuar e ekspozimeve nga kolona 28 që, sipas nenit 110 të rregullores, si pjesë e një programi ABCP, kanë trajtim të veçantë.

Kolona 300: Ekspozimet e ponderuara me rrezik

Plotësohet shuma e ponderuar me rrezik si shumë e prodhimeve të ekspozimeve individuale prej kolonave 220-290 dhe peshave të rrezikut korresponduese, pa marrë parasysh ekspozimet e trajtuara sipas nenit 109 dhe nenit 117, dhe duke përjashtuar çdo ekspozim të ponderuar me rrezik që i korrespondojnë ekspozimeve të rishpërndara me anë të flukseve dalëse (*outflow*) në formatet e tjera.

Për titullzimet sintetike me mospërputhje në maturitet, shuma që do të raportohet në këtë kolonë duhet të mos konsiderojë mospërputhjet në maturitet.

Kolona 300 bis - Rregullimet e ekspozimeve me rrezik si rezultat i mospërputhjeve në maturitet

Mospërputhjet në maturitet në titullzimin sintetik midis mbrojtjes së financuar me anë të së cilës është arritur segmentimi i ekspozimeve të titullzuara dhe ekspozimeve të titullzuara duhet të llogaritet në përputhje me nenin 125 të rregullores si RW*-RW(SP). Mospërputhjet në maturitet duhet të injorohen në rast të segmenteve (transheve) që janë subjekt i një peshe rreziku prej 1250%, ku shuma që duhet të raportohet është 0. Shuma e RW(SP) përfshin jo vetëm shumën e ekspozimeve të ponderuara me rrezik të raportuara nën kolonën 30, por edhe shumën e ekspozimeve të ponderuara me rrezik që i korrespondojnë ekspozimeve të shpërndara nëpërmjet flukseve dalëse (*outflow*) në tabelat e tjera.

Kolona 310 - Kërkesa për kapital përpara përdorimit të CAP-it

CAP është kërkesa maksimale për kapital për totalin e ekspozimeve të ponderuara me rrezik për pozicionet e titullzuara, e përcaktuar në nenet 109 dhe 117.

Kërkesa për kapital për rrezikun e kredisë të titullzimeve llogaritet si 12% e shumës nga kolona 300 dhe 300 bis.

Kolona 320 - Memorandum items: kërkesa për kapital që i korrespondon flukseve dalëse nga titullzimi të klasat e tjera të ekspozimit

Kjo kolonë plotësohet vetëm nga origjinuesi, i cili pasqyron kërkesën për kapital për ekspozimet nga kolona 300, të cilat si rezultat i përdorimit të mbrojtjes së kredisë, tejkalojnë kërkesën për kapital për ekspozimet bazë, sikur ato të mos ishin të titullzuara (CAP). Këto kërkesa për kapital i korrespondojnë flukseve dalëse të kërkesës për kapital për ekspozimet e

titullzuara të klasat e ekspozimeve e tjera. Në llogaritjen e këtij zëri konsiderohen kufizimet e përcaktuara në nenet 109 dhe 117 të rregullores.

Kolona 330 - Kërkesa për kapital pas përdorimit të CAP

Plotësohet kërkesa për kapital pasi konsiderohen kufizimet në nenet 109 dhe 117. Kolona 330 llogaritet si shumë e vlerave në kolonat 310 dhe 320.

Bankat duhet të raportojnë ekspozimet në titullzime sipas kolonave dhe të analizojnë fushat që mbulojnë nga një aktivitet i tillë nëpër rreshta, sipas rolit që merret përsipër në titullzim.

2.2.3 Përmbajtja e rreshtave

Formulari CR SEC SA përmban 17 rreshta.

Vlera në rreshtin 010 "Ekspozimi total" duhet të jetë e barabartë me shumën e ekspozimeve totale të bankës, sipas roleve të marra përsipër në një titullzim:

- origjinuesi;
- investuesi;
- sponsori.

Ekspozimet në titullzim sipas roleve individuale, ndahen më tej sipas:

- Aseteve dhe, brenda këtij grupi, ndahen sipas segmenteve të rrezikut të kredisë në lidhje me skedulën e pagesës (plotësohet nga origjinuesi dhe investitori);
- Zërat jashtë bilancit dhe instrumentet derivative (plotësohen nga bankat në të gjitha rolet) që kanë;
- Ekspozimet qarkulluese me të drejtë shlyerje të parakohshme (plotësohet vetëm nga origjinuesi).

Zërat e aktivitetit që i përkasin tri segmenteve të ndryshme të rrezikut të kredisë paraqiten sipas rreshtave të veçantë:

- Zërat me rrezikun më të lartë (segmenti (transhi) senior në një titullzim);
- Zërat me rrezik mesatar (segmenti (transhi) mezzanine në një titullzim);

- Zëri, i cili mbulon i pari humbjen, që përfshin pozicionet në ato segmente (transhe), të cilët mbulojnë të parët humbjet. Në qoftë se ky segment (transh) nuk garanton përmirësim të cilësisë së kredisë për segmentet e tjera në titullzim është e nevojshme që të merret në konsideratë segmenti tjetër në radhë si segment që mbulon humbjet. Vlerësimi i rritjes së cilësisë së kredisë (*credit enhancement*), e ofruar nga segmentet e ndryshme, vazhdon deri sa një rritje e konsiderueshme e cilësisë së kredisë arrihet nëpërmjet segmentit (transhit) që mbulon i pari humbjen.

Zërat jashtë bilancit përfshijnë ekspozimet për shumën e patërhequra që origjinuesi duhet të sigurojë për likuiditet dhe për lehtësira të tjera kredituese kur bën pagesa të shërbyesit e titullzimit (*servicer*) dhe për lehtësira kredie (*credit facilities*), në rast të kushteve të përgjithshme të përkeqësuar në treg kur kryen një transaksion titullzimi.

Bankat, të cilat kanë investime në titullzime, në këtë format do të plotësojnë vetëm qelizat e ngjyrosura me të verdhë.

3. Kërkesa për kapital për rrezikun e tregut

3.1 Formulari MKR SA TDI –Rreziku i pozicionit të titujve të borxhit

3.1.1 Të përgjithshme

Formulari MKR SA TDI përmban informacion mbi pozicionet dhe kërkesën për kapital për rrezikun e pozicionit (të përgjithshëm dhe specifik) për titujt e borxhit në librin e tregtueshëm, si pjesë e kërkesës për kapital për rrezikun e tregut.

Bankat plotësojnë këtë formular në mënyrë të veçantë për monedhat kryesore (lekë, euro, USD), për të gjitha monedhat e tjera (përveç atyre kryesore), për ato instrumente në të cilat kanë pozicione në librin e tregtueshëm, si dhe në total (për monedhat kryesore dhe për monedhat e tjera).

Bankat plotësojnë shenjën e monedhës në fushën “Monedha”.

Në rreshtat e tabelës konsiderohen metodat e mëposhtme për llogaritjen e kërkesës për kapital.

- Rreziku i përgjithshëm: metoda e bazuar në maturitet;

- Rreziku i përgjithshëm: metoda e bazuar në kohëzgjatje;

- Rreziku specifik;

- Rreziku specifik për pozicionet në SIK;

- Rreziqet jodelta (gamma dhe vega) të lidhura me opsionet.

Bankat nuk plotësojnë fushat me ngjyrë gri.

Ky formular raportohet çdo gjashtëmuajor.

3.1.2 Përmbajtja e kolonave

Ky formular përmban nëntë kolona, me përmbajtje si më poshtë:

Kolona 010 dhe 020 - Të gjitha pozicionet (Në blerje dhe në shitje)

Në kolonat 010 dhe 020, bankat plotësojnë pozicionet bruto, pa marrë në konsideratë marrëveshjet e netimit dhe pa pozicionet e derivuara nga nënshkrimi i titujve të borxhit nga të tretët, sipas nenit 167 të rregullores.

Kolonat 030 dhe 040 –Pozicionet neto (në blerje, në shitje)

Kolona 030 (pozicioni neto në blerje) dhe kolona 040 (pozicioni neto në shitje) i referohen pozicionit neto (në blerje apo në shitje), sipas nenit 146. Bankat llogarisin pozicionin neto si diferenca midis pozicionit në blerje/shitje dhe atyre në shitje/blerje në instrumentet financiare të të njëjtit lloj. Bankat plotësojnë vlerën e pozicionit neto, domethënë pozicionin e kompensuar për çdo segment maturiteti.

Kolona 050 - Pozicione subjekte të kërkesës për kapital

Kjo kolonë i referohet pozicioneve të ponderuara, që janë subjekt i kërkesës për kapital, të llogaritura nën përjashtet e reflektuara në rreshtat e këtij formati. Për

metodën e bazuar në maturitet, këto pozicione janë të pasqyruara në nenin 155, pika “c”, ndërkohë që për metodën e kohëzgjatjes, ato janë të pasqyruara në nenin 156, pika d.

Kolona 060 - Kërkesa për kapital

Bankat llogarisin kërkesën për kapital për secilën nga përjashtet e reflektuara në rreshtat e këtij formati, si dhe totalin e kërkesës për kapital. Totali i kërkesës për kapital, i cili pasqyrohet në rreshtin 010 “Titujt e borxhit në librin e tregtueshëm”, është shuma e kërkesës për kapital për rrezikun e përgjithshëm (të pasqyruar në rreshtin 020 të po kësaj kolone, në rast se banka përdor metodën e bazuar në maturitet, ose në rreshtin 201, në rast se banka përdor metodën e bazuar në kohëzgjatje) dhe të kërkesës për kapital për rrezikun specifik (të pasqyruar në rreshtin 250, ku vlera në këtë rresht është shumë e rreshtave 251, 325, 340 dhe 350).

3.1.3 Përmbajtja e rreshtave

Në rreshtat e këtij formulari bankat raportojnë pozicionet në titujt e borxhit dhe kërkesat përkatëse për kapital, duke u bazuar në kategorinë e rrezikut, maturitetin dhe metodologjinë e përdorur.

Rreshtat 012-013

Këta rreshta plotësohen vetëm për dy kolonat e para të formatit dhe përmbajnë informacion mbi pozicionet fillestare bruto të krijuara nga derivativet mbi normat e interesit dhe mbi titujt e borxhit (sipas nenit 147 të rregullores) dhe nga mjetet dhe detyrimet e tjera, vlera e të cilave varet nga ecuria e normës së interesit.

Rreshtat 020-200 - Rreziku i përgjithshëm: Metoda e bazuar në maturitet

Në këta rreshta bankat plotësojnë pozicionet në titujt të borxhit në përputhje me nenin 155 paragrafi 1, pika “a”, e rregullores. Kështu, bankat shpërndajnë pozicionet neto në secilën prej segmenteve të përshtatshme të maturitetit (shih tabelën 22 të rregullores), në bazë të maturitetit të mbetur në rastin e titujve të borxhit me norma fikse dhe në bazë të periudhës së mbetur deri në vendosjen e normës së re të interesit, në rastin e titujve të borxhit me normë interesi të ndryshueshme, duke bërë dallimin midis titujve me kupon 3% dhe atyre me kupon më të lartë se 3%.

Rreshtat 210-240 - Rreziku i përgjithshëm: Metoda e bazuar në kohëzgjatjen financiare

Në këto rreshta bankat plotësojnë pozicionet në titujt të borxhit në përputhje me nenin 156, paragrafi 1, pika “a” dhe “b”, të rregullores, sipas kohëzgjatjes së çdo instrumenti.

Rreshti 250 - Rreziku specifik

Në këtë rresht, në kolonën 060, bankat plotësojnë kërkesën për kapital për rrezikun specifik (shih shpjegimin për kolonën 060).

Në këtë rresht, në kolonat nga 010 deri në 040, bankat plotësojnë pozicionet në titujt e borxhit, subjekt i

kërkesës për kapital të rrezikut specifik, si shumë e rreshtave 260-231.

Rreshti 251 - Kërkesa për kapital për instrumentet e borxhit jo të titulluar

Në këtë rresht bankat plotësojnë kërkesën për kapital për rrezikun specifik për titujt e borxhit, si shumë e kërkesave për kapital të katër kategorive të titujve të borxhit, të përcaktuara në rreshtat nga 260-320, si dhe për derivatet e kredisë (*n-th to default*) të vlerësuar (*rated*), të përcaktuar në rreshtin 321.

Në llogaritjen e kërkesës për kapital, bankat konsiderojnë edhe reduktimet në kapital që rrjedhin si rezultat i mbrojtjes së pozicioneve me atë të derivateve të kredisë, sipas nenit 151 të rregullores.

Rreshti 325 - Kërkesa për kapital për pozicionet e titulluara

Ky rresht i referohet nenit 153, paragrafi 6 të rregullores. Në këtë rresht banka plotëson ekspozimet e titulluara në kolonat 010-040 dhe kërkesën për kapital në kolonën 060.

Rreshti 341- Qasje e veçantë për rrezikun e pozicionit për pozicionet në SKI

Ky rresht i referohet rrezikut të pozicionit për investimet në SIK, të cilat llogariten sipas nenit 161 të rregullores. Në këtë rresht bankat regjistrojnë pozicionet në SKI, sipas kolonave individuale 010-040, dhe kërkesën për kapital në kolonën 060.

Kërkesa për kapital për pozicionet në SKI llogaritet si 32% e pozicionit neto në investimet në SKI. Në qoftë se një bankë llogarit kërkesën për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit për investimet në SKI, kërkesa për kapital do të jetë më e ulëta midis vlerës 32% të pozicionit neto dhe diferencës midis 40% të pozicionit neto dhe kërkesës për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit, të llogaritur për këto pozicione.

Rreshtat 350-380 – Kërkesë shtesë për opsionet, rreziqet jodelta

Rreshti 350 - Kërkesë shtesë për opsionet (rreziqet jodelta) përfaqëson shumën e kërkesës për kapital, të reflektuar në rreshtat në vijim, 360:380.

Rreshti 360 - “Metoda e thjeshtë” përfaqëson kërkesë për kapital të llogaritur për ato pozicione në opsione të titujve të borxhit të specifikuar në nenin 176 të rregullores.

Rreshti 370 - “Metoda delta plus - kërkesë shtesë për rrezikun gamma” përfaqëson kërkesën për kapital për rrezikun gamma të opsioneve të titujve të borxhit të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 3 i rregullores.

Rreshti 380 - “Metoda delta plus - kërkesë shtesë për rrezikun vega” përfaqëson kërkesën për kapital për rrezikun vega të opsioneve të titujve të borxhit të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 5 i rregullores.

Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezik, duke shumëzuar kërkesën totale për kapital me 12.5 dhe kjo shumë reflektohet në kolonën 070, rreshti 010.

3.2 Formulari MKR SA ECU - Rreziku i pozicionit të titujve të kapitalit

3.2.1 Të përgjithshme

Ky formular përmban informacion mbi rrezikun e pozicionit dhe kërkesën për kapital për rrezikun e pozicionit (të përgjithshëm dhe specifik) të lidhur me titujt e kapitalit në librin e tregtueshëm, si pjesë e kërkesës për kapital për rrezikun e tregut.

Bankat nuk plotësojnë fushat me ngjyrë gri.

Ky formular raportohet çdo gjashtëmuajor.

3.2.2 Përbërja e kolonave

Ky formular përmban 7 kolona si më poshtë:

Kolonat 010 dhe 020 - Pozicionet individuale (në blerje dhe në shitje)

Në kolonat 100 dhe 200, bankat plotësojnë pozicionet bruto, pa marrë në konsideratë marrëveshjet e netimit dhe pa pozicionet e derivuara nga nënshkrimi i instrumenteve financiare.

Kolonat 030-040 - Pozicionet neto (në blerje dhe në shitje)

Pozicioni neto është diferenca midis pozicionit në blerje/shitje dhe atyre në shitje/bleerje në instrumentet financiare të të njëjtit lloj. Bankat plotësojnë vlerën e pozicionit neto, pra pozicionin e kompensuar për çdo segment maturiteti. Gjatë plotësimit të këtyre kolonave, bankat marrin në konsideratë edhe kërkesat e nenit 167 - i cili përcakton faktorët e reduktimit - aty ku këto janë të aplikueshëm.

Kolona 050 – Pozicioni neto subjekt i kërkesës për kapital

Kjo kolonë i referohet pozicioneve neto që janë subjekt i kërkesës për kapital, që llogaritet nën përfaqësimin e reflektuar në rreshtat 010-120 të këtij formati. Pozicioni total neto llogaritet si shumë e pozicioneve nga rreshtat 010-120 të këtij formati, në rreshtin “Tituj të kapitalit në librin e tregtueshëm”.

Kërkesa për kapital në %

Kjo kolonë përmban peshat me të cilat shumëzohen pozicionet neto, subjekt të kërkesës për kapital, për të përlllogaritur kërkesën përkatëse për kapital.

Kolona 060 - Kërkesa për kapital

Kolona 060 përmban kërkesën për kapital të llogaritur si prodhim i peshave në kolonën “pesha” dhe pozicioneve neto, subjekt i kërkesave për kapital nga kolona 6. Kërkesa totale për kapital është shuma e kërkesave për kapital nga rreshtat 1-6 të këtij formati dhe pasqyrohet në rreshtat “Tituj të kapitalit në librin e tregtueshëm”.

3.2.3 Përbërja e rreshtave

Ky formular përmban rreshta me përmbajtjen e mëposhtme:

Rreshti 020 - Rreziku i përgjithshëm

Rreshti “Rreziku i përgjithshëm” përmban pozicionet në tituj të kapitalit, të përlllogaritura në përputhje me

nenet 159 dhe 160 të rregullores. Në rreshtat individualë 021 dhe 022, bankat plotësojnë pozicionet e treguara në kolonat 010-070. Në rreshtin 020 plotësohen shumat përkatëse të rreshtave 021 dhe 022.

Rreshti 030 - Kontrata të së ardhmes që bazohen në indekset e aksioneve të tregtueshme në bursë, gjerësisht të diversifikueshme, subjekte të një përqsajeje të veçantë.

Bankat plotësojnë rreshtin 030 me pozicionet në tituj të kapitalit dhe kontrata të së ardhmes të indeksit të kapitalit që tregtohen në bursa të njohura, dhe që përfaqësojnë indekse gjerësisht të diversifikuara aksionesh, të cilat janë subjekt i një qasjeje të veçantë, të përlllogaritura në përputhje me nenin 160 të rregullores.

Rreshti 040 - Aksione të tjera përveç atyre të përcaktuara në rreshtin 30

Bankat plotësojnë rreshtin 040 me pozicionet në tituj të tjerë të kapitalit, të ndryshëm nga kontratat e së ardhmes të indeksit të kapitalit që tregtohen në bursa të njohura dhe që përfaqësojnë indekse gjerësisht të diversifikuara aksionesh, të përlllogaritura në përputhje me nenin 159 të rregullores.

Rreshti 050 - Rreziku specifik

Rreshti “Rreziku specifik” përmban pozicione në tituj të kapitalit që janë subjekt i përlllogaritjes së rrezikut specifik, në përputhje me nenet 158 dhe 160 të rregullores.

Rreshti 080 - Qasje e veçantë për rrezikun e pozicionit për pozicionet në SKI

Ky rresht i referohet rrezikut të pozicionit për investimet në SKI, sipas nenit 161 të rregullores. Në këtë rresht, bankat regjistrojnë pozicionet në SKI sipas kolonave individuale 010-040 dhe kërkesën për kapital në kolonën 060.

Kërkesa për kapital për pozicionet në SKI llogaritet si 32% e pozicionit neto në investimet në SKI. Në qoftë se një bankë llogarit kërkesë për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit për investimet në SKI, kërkesa për kapital do të jetë më e ulëta midis vlerës 32% të pozicionit neto dhe diferencës midis 40% të pozicionit neto dhe kërkesës për kapital për rrezikun e kursit, të këmbimit të llogaritur për këto pozicione.

Rreshtat 090-120 – Kërkesë shtesë për opsionet, rreziqet jodelta

Rreshti 090 - Kërkesë shtesë për opsionet (rreziqet jodelta) përfaqëson shumën e kërkesës për kapital të reflektuar në rreshtat në vijim, 100:120.

Rreshti 100 - “Metoda e thjeshtë” përfaqëson kërkesë për kapital të llogaritur për ato pozicione në opsione të titujve të borxhit, të specifikuara në nenin 176 të rregullores.

Rreshti 110 - “Metoda delta plus - kërkesë shtesë për rrezikun gamma” përfaqëson kërkesën për kapital për

rrezikun gamma të opsioneve të titujve të borxhit të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 3 i rregullores.

Rreshti 120 - “Metoda delta plus - kërkesë shtesë për rrezikun vega” përfaqëson kërkesën për kapital për rrezikun vega të opsioneve të titujve të borxhit të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 5 i rregullores.

Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezik për këtë rrezik duke shumëzuar kërkesën totale për kapital me 12.5 dhe kjo shumë reflektohet në kolonën 070, rreshti 010.

3.3 Formulari CR TB SETT – Rreziku i shlyerjes

3.3.1 Të përgjithshme

Formulari CR SETT përmban informacion mbi transaksionet në librin e bankës dhe në librin e tregtueshëm, të cilat janë akoma të pashlyera pas datës së shlyerjes (datëvalutës) dhe kërkesën për kapital për rrezikun e shlyerjes sipas nenit 368 të rregullores.

Bankat raportojnë në këtë format informacione mbi rrezikun e shlyerjes të lidhur me titujt e borxhit, titujt e kapitalit, monedhat dhe mallrat (*commodities*), të mbajtura në librin e tregtueshëm dhe në librin e bankës.

Në rast të transaksioneve të pashlyera pas datës së shlyerjes (datëvalutës), bankat llogarisin diferencën në çmim, ndaj të cilës janë ekspozuar. Kjo është diferenca midis çmimit të shlyerjes të rënë dakord për instrumentin dhe çmimit aktual të tij, kur kjo diferencë përbën humbje për bankën.

Bankat shumëzojnë këtë diferencë me faktorin përkatës, sipas tabelës 24 të rregullores. Për transaksionet të cilëve u ka kaluar data e valutës jo më shumë se katër ditë, faktori i ponderimit është 0%.

3.3.2 Përmbajtja e kolonave

Ky formular është i përbërë nga kolona me përmbajtjen e mëposhtme:

Kolona 010 - Transaksione të pashlyera me çmimin e shlyerjes

Në këtë kolonë do të paraqiten me çmimin e tyre të shlyerjes të gjitha transaksionet DVP, të cilat rezultojnë të pashlyera pas datës së valutës, pavarësisht nëse ato rezultojnë me humbje ose me fitim pas datës së shlyerjes.

Kolona 020 - Ekspozimi si rezultat i diferencës në çmim për transaksionet e pashlyera

Bazuar në nenin 368 të rregullores, bankat raportojnë në këtë kolonë diferencën midis çmimit të shlyerjes të rënë dakord për instrumentin dhe çmimin aktual të tij, kur kjo diferencë përbën humbje për bankën. Pra, bankat raportojnë në këtë kolonë vetëm transaksionet që rezultojnë me humbje pas datës së shlyerjes (datëvalutës).

Kolona 030 - Kërkesa për kapital

Në këtë kolonë bankat raportojnë kërkesën për kapital për rrezikun e shlyerjes për transaksionet DVP, sipas nenit 368 të rregullores.

Kolona 040 - Ekspozimet e ponderuara me rrezik.

Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezik për këtë rrezik duke shumëzuar kërkesën totale për kapital me 12.5 dhe kjo shumë reflektohet në kolonën 040, rreshti 010.

3.3.3 Përmbajtja e rreshtave

Kjo tabelë përmban rreshta me përmbajtjen e mëposhtme:

Rreshti 010 - Totali i transaksioneve të pashlyera në librin e bankës

Bankat raportojnë në rreshtin 010 informacion të agreguar në lidhje me rrezikun e shlyerjes për transaksionet në librin e bankës.

Bankat raportojnë në qelizën 010/010 (rresht/kolonë) shumën e transaksioneve të pashlyera pas datës së shlyerjes (datëvalutës), me çmimin e shlyerjes.

Bankat raportojnë në qelizën 010/020 (rresht/kolonë) shumën e diferencave në çmim, si rezultat i transaksioneve të pashlyera që rezultojnë me humbje.

Bankat raportojnë në qelizën 010/030 kërkesën agregate për kapital për transaksionet në librin e bankës.

Rreshtat 020-060 - Transaksione të pashlyera

Në këta rreshta, bankat raportojnë transaksionet në librin e bankës, të cilat janë subjekt i rrezikut të shlyerjes sipas kategorive të përcaktuara në tabelën 24 të rregullores.

Për transaksionet të cilëve u ka kaluar data e valutës jo më shumë se katër ditë, faktori i ponderimit është 0%.

Në rreshtat në vijim, bankat raportojnë të njëjtin informacion si në rreshtat 010-060, por të lidhur me transaksionet në librin e tregtueshëm.

3.4 Formulari MKR SA COM - Rreziku i investimeve në mallra (*commodities*)

3.4.1 Të përgjithshme

Formulari MKR SA COM përmban informacion mbi pozicionet në mallra dhe kërkesën korresponduese për kapital për këto pozicione, si pjesë e kërkesës për kapital për rrezikun e tregut.

Bankat nuk plotësojnë fushat me ngjyrë gri.

Ky formular raportohet çdo gjashtëmuor.

3.4.2 Përmbajtja e kolonave

Ky formular përmban kolonat me përmbajtjen si më poshtë:

Kolonat 010-020 - Të gjitha pozicionet- në blerje dhe në shitje

Bankat plotësojnë pozicionet bruto në blerje/shitje duke konsideruar pozicionet në të njëjtin mall (*commodities*), sipas nenit 168, paragrafi 2 dhe 6 të rregullores.

Kolonat 030-040 - Pozicionet neto

Bankat plotësojnë pozicionin neto, sipas nenit 168, paragrafi 5.

Kolona 050 - Pozicionet subjekt i kërkesës për kapital

Bankat plotësojnë pozicionet që janë subjekt i kërkesës për kapital, sipas metodave të përcaktuara në nenin 168 të rregullores.

Kolona 060 - Kërkesa për kapital

Bankat raportojnë kërkesën për kapital për rrezikun në mallra, sipas nenit 168 të rregullores.

Kolona 070 - Ekspozimet e ponderuara me rrezik

Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezik për këtë rrezik, duke shumëzuar kërkesën totale për kapital me 12.5 dhe kjo shumë reflektohet në kolonën 070, rreshti 010.

3.4.3 Përmbajtja e rreshtave

Ky formular përmban rreshtat me përmbajtjen si më poshtë:

Rreshti 010 - Pozicionet totale në mallra (commodities)

Bankat plotësojnë pozicionet në mallra dhe kërkesën përkatëse për kapital.

Rreshtat - 020-060 - Pozicionet sipas klasave të mallrave (commodities)

Për qëllime raportimi, bankat grupojnë në katër klasat e mëposhtme mallrat në të cilat kanë investuar:

- Metale bazë (zink, bakër etj.);
- Metale të çmuara (përveç arit);
- Produkte bujqësore (softs);
- Të tjera.

Rreshti 070 - Metoda e bazuar në segmentet e maturitetit

Bankat plotësojnë pozicionet në mallra, subjekte të metodës së bazuar në segmentet e maturitetit, sipas nenit 172 të rregullores.

Rreshti 090 - Metoda e thjeshtë

Bankat plotësojnë pozicionet në mallra, subjekte të metodës së bazuar në segmentet e maturitetit, sipas nenit 171 të rregullores.

Rreshtat 100-130 - Kërkesë shtesë për opsionet, rreziqet jodelta

Rreshti 100 - Kërkesë shtesë për opsionet (rreziqet jodelta) përfaqëson shumën e kërkesës për kapital të reflektuar në rreshtat në vijim, 060:080.

Rreshti 110 - "Metoda e thjeshtë" përfaqëson kërkesë për kapital të llogaritur për ato pozicione në opsione mbi mallra të specifikuar në nenin 176 të rregullores.

Rreshti 120 - "Metoda delta plus - kërkesë shtesë për rrezikun gamma" përfaqëson kërkesën për kapital për rrezikun gamma të opsioneve mbi mallra, të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 3 i rregullores.

Rreshti 130 - "Metoda delta plus - kërkesë shtesë për rrezikun vega" përfaqëson kërkesën për kapital për rrezikun vega të opsioneve mbi mallra, të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 5 i rregullores.

3.5 Formulari MKR SA FX- Rreziku i kursit të këmbimit

3.5.1 Të përgjithshme

Llogaritja e kërkesës për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit i referohet dispozitave të rregullores “Mbi administrimin e pozicioneve valutore” dhe neneve 173 dhe 174 të rregullores, si pjesë e kërkesës për kapital për rrezikun e tregut.

Bankat nuk plotësojnë fushat me ngjyrë gri.

Kjo tabelë raportohet çdo gjashtëmujor.

3.5.2 Raportimi i pozicionit valutore neto

Kjo tabelë është e përbërë nga 13 kolona (010-100), nga të cilat tri kolona nuk janë të hapura për plotësim të dhënash (060-090).

Bankat plotësojnë fillimisht kolonat 020 dhe 030, për rreshtat 130 - “Euro” deri te rreshti 410 - “monedha të tjera”.

Pozicionet që bankat plotësojnë në këto qeliza janë të lidhura me ekuivalentin në lekë të pozicioneve të raportuara në formularin 32 të SRU-së, pa pozicionet në Ar. Kështu, bankat plotësojnë pozicionin në blerje dhe shitje (kolona 020 dhe 030 e formatit), për rreshtat 130 - “Euro” deri rreshtin 400 - “Norwegian Corona”, bazuar në formularin 32 të SRU-së, si më poshtë:

- Pozicioni në blerje për çdo monedhë = shumë e pozicionit spot (në blerje) + pozicioni *forward* (në blerje) + pozicione në opsione në blerje;

- Pozicioni në shitje për çdo monedhë = shumë e pozicionit spot (në shitje) + pozicioni *forward* (në shitje) + pozicione në opsione në shitje.

Në qelizën 020/410 (kolonë/rresht) dhe 030/410 (kolonë/rresht), bankat raportojnë pozicionet e krijuara nga investimet në SKI, të cilat, sipas nenit 174, trajtohen si monedhë e veçantë.

Shuma e rreshtave nga 130-410 në kolonën 020, që përfaqëson pozicione në blerje, plotësohet në qelizën 020/030 (kolonë/rresht) - “Të gjitha monedhat e tjera” (duke përfshirë edhe pozicionet në SIK në monedha të veçanta).

Shuma e rreshtave nga 130-140 në kolonën 030, që përfaqëson pozicione në shitje, plotësohet në qelizën 030/030 (rresht/kolonë) - “Të gjitha monedhat e tjera” (duke përfshirë edhe pozicionet në SIK në monedha të veçanta).

Bankat plotësojnë, gjithashtu, në qelizën 020/040 (kolonë/rresht) pozicionet në blerje dhe në shitje dhe qelizën 030/040, duke i'u referuar vlerës së raportuar në formularin 32 të SRU-së.

Bankat plotësojnë pozicionet neto për çdo monedhë (kolona 040 dhe 050), për rreshtat nga 130-140, si diferencë midis pozicionit në blerje dhe atij në shitje për çdo monedhë. Kjo diferencë i referohet kolonës 10 të formularit 32 të SRU-së.

Shuma e të gjitha pozicioneve neto në blerje për rreshtat 130-410, plotësohet në qelizën 040/030 (kolonë/rresht) - “Të gjitha monedhat e tjera” (duke

përfshirë edhe pozicionet në SIK në monedha të veçanta).

Shuma e të gjitha pozicioneve neto në shitje për rreshtat 130-410, plotësohet në qelizën e 050/030 (kolonë/rresht) - “Të gjitha monedhat e tjera” (duke përfshirë edhe pozicionet në SIK në monedha të veçanta).

Bankat plotësojnë në rreshtin 040, në kolonat 040 dhe 050, pozicionet neto (shitje ose blerje) në Ar.

3.5.3 Raportimi i kërkesës për kapital për pozicionin neto të hapur valutore

Bankat përlllogarisin pozicionin valutore neto në blerje të bankës në të gjitha monedhat si shumë e rreshtave 030 dhe 040, në kolonën 040.

Bankat përlllogarisin pozicionin valutore neto në shitje të bankës në të gjitha monedhat si shumë e rreshtave 030 dhe 040, në kolonën 050.

Vlera më e lartë midis pozicioneve të përcaktuar si më sipër përbën pozicionin valutore neto të bankës. Në rast se vlera e pozicionit valutore neto është më i lartë se 2 %, bankat llogarisin kërkesën për kapital, duke ponderuar këtë pozicion me 8%. Kërkesa për kapital plotësohet në kolonën 090, në rreshtat 030 dhe 040.

3.5.4 Rreziqe të tjera

Në llogaritjen e kërkesës totale për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit, bankat duhet të përfshijnë edhe kërkesën për kapital për rreziqet jodelta të lidhur me opsionet e këmbimeve valutore në librin e tregtueshëm.

Kjo kërkesë raportohet në rreshtat 050-080 të formatit, sipas kolonës 090.

Rreshti 050 - Kërkesë shtesë për opsionet (rreziqe jodelta) përfaqëson shumën e kërkesës për kapital të reflektuar në rreshtat në vijim, 060:080.

Rreshti 060 - “Metoda e thjeshtë” përfaqëson kërkesën për kapital të llogaritur për ato pozicione në opsione të kursit të këmbimit të specifikuar në nenin 176 të rregullores.

Rreshti 070 - “Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun gamma” përfaqëson kërkesën për kapital për rrezikun gamma të opsioneve të këmbimit valutore të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 3 i rregullores.

Rreshti 080 - “Metoda delta plus - kërkesa shtesë për rrezikun vega” përfaqëson kërkesën për kapital për rrezikun vega të opsioneve të këmbimit valutore të llogaritur sipas nenit 180, paragrafi 5 i rregullores.

3.5.5 Kërkesa për kapital

Bankat llogarisin kërkesën totale për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit në kolonën 090, rreshti 010, si shumë e kërkesave për kapital për pozicionet valutore (rreshti 030+rreshti 040), si edhe kërkesës për kapital për opsionet-rreziqet jodelta (rreshti 050).

Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezik për këtë rrezik duke shumëzuar kërkesën totale për

kapital me 12.5 dhe kjo shumë reflektohet në kolonën 100, rreshti 010.

4. Kërkesa për kapital për rrezikun operacional

4.1 Formulari OPR - Rreziku operacional

4.1.1 Të përgjithshme

Ky formular shërben për raportimin e kërkesës për kapital për rrezikun operacional sipas Metodës së Thjeshtë, Metodës Standarde dhe Metodës Standarde të Avancuar.

Bankat plotësojnë vetëm atë pjesë të formatit që i referohet llogaritjeve për përfaqshjen e zgjedhur për llogaritjen e kërkesës për kapital.

Bankat nuk plotësojnë fushat me ngjyrë gri.

Ky formular raportohet çdo fundviti.

4.1.2 Metoda e Thjeshtë

Për raportim e kërkesës për kapital sipas kësaj metode, bankat raportojnë në kolonat 010-030 treguesin e së ardhurës neto nga veprimtaria bankare për tre vitet e fundit, të përlllogaritur sipas nenit 184, paragrafët 1, 2 dhe 3. (Vitet: T-3, T-2, T-1, ku T është viti aktual).

Bankat raportojnë kërkesën për kapital në qelizën 070/010 (kolonë, rresht), të llogaritur bazuar në nenin 184, paragrafi 4.

Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezik për këtë rrezik duke shumëzuar kërkesën totale për

kapital me 12.5 dhe kjo shumë reflektohet në qelizën 071/010.

4.1.3 Metoda standarde

Për raportimin e kërkesës për kapital sipas metodës standarde, bankat plotësojnë në rreshtat 030-100, në kolonat 010-030, treguesin e të ardhurave neto nga veprimtaria bankare për tre vitet e fundit sipas nenit 185 (tabela 30) e rregullores.

Bankat raportojnë kërkesën për kapital në qelizën 070/020, të llogaritur bazuar në nenin 185, paragrafi 1.

4.1.4 Metoda standarde e avancuar

Rreshtat 110 dhe 120, në kolonat 040-060, janë të lidhur me kërkesa specifike raportimi sipas metodës standarde të avancuar. Bankat raportojnë në këta rreshta treguesin alternativ për dy linjat e biznesit, Bankingu Tregtar dhe Bankingu me Pakicë, sipas nenit 185, paragrafët 2 dhe 3.

Bankat raportojnë kërkesën për kapital sipas kësaj metode në qelizën 070/020.

5. Formulari RMK - Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit

Ky formular shërben për të pasqyruar llogaritjen e raportit të mjaftueshmërisë së kapitalit nga ana e bankave.

Formulari raportohet çdo tremujor.